Yarım
Ay
NUMARA
8
15

15 GÜNDEN 15 GÜNE

Halkın Sesi, Mes'uliyet Vehmiyle Kısıldıkça; Gazeteler, Vaktinden Evvel Koparılmış Enginarlara Benzemekten Kurtulamıyacaklardır.

İstanbulda çıkan bütün gündelik gazeteler, önümde yığın halinde duruyor. Belki bir saattan fazla zamandır, çarşaf boylu sahifeleri habire karıştırıyorum, ve okumağa değebilecek birkaç satır arıyorum. Bulamayınca, İstanbul matbuatının eserlerini tıpkı, vaktinden evvel koparılmış enginarlara benzetiyorum: Vaktinden evvel koparılmış enginarların kat kat kabuklarını, koçanına kadar soyarsınız, ve neticede dişe dokunabilecek etli bir parçacık yerine, çöplüğe atılacak bir sap kalır. Bizim gazetelerin sahifelerini çevirdikçe, ayni sukutu hayalle karşılaşıyorsunuz. Ve neticede, kafanızı, içinizi doyuracak bir haberin.. bir fikrin tatlı esintisini değil, habersizliğin ve fikirsizliğin soğuk rüzğârını buluyorsunuz! Ecnebî diyarlardan gelen haberleri çıkarırsanız, İstanbul gazeteleri bana, tıpkı ya zabıtanın istihbarat dairesindeki defterden koparılmış bir sahife; yahud da, ücretle satılan bir "geldi, gitti„ listesi gibi görünüyor. Ortalıkta, ağır ağır çevrilen bir filim uyuşukluğu var. Koca bir cemiyet; iki buzlu biranın, yüklü bir yemeğin ve yaman bir öğle sıcağının rehavetiyle uykuya dalmış gibi.

Ben, bütün bu görüşleri isabetsiz bulana rastgelmedim. Ve bana hak verenlerin hepsi de, mesuliyetin olanca ağırlığını gazetecilere yüklüyorlar:

— Yazmıyorlar efendim!.. diyorlar, yazmıyorlar! Onlar, şu veya bu derdi açığa vurmak cesaretini gösterebilseler, ortalık, prematoryum fırınına atılmış bir cesed gibi harekete gelirdi!

Bu sözler, ve bu düşünceler bana, bir gazete sahifesinde gözüme ilişen satırları andırdı:

"Bir gazetenin bir yazıcısı, muhtelif meslek mensuplarına soruyor:

Mesleğinizin nelerinden şikâyetcisiniz?„

Ve bu suale maruz kalan doktorlar, avukatlar, dişciler, memurlar, garsonlar, berberler, şunlar bunlar = ağız birliği etmiş gibi = şu cevapları veriyorları:

— Vazgeç birader!.. Yazacak başka şey mi yok? Başımıza derd mi açacaksın? Söyleyeceğiz de ne çıkacak ki?.. Hem bizim şikâyetlerimiz, öyle yazup çizmekle biter tükenir boydan değildir!

İnsan bunları, ve bunlara benzer lâfları okuduktan sonra, gazetecileri suçlu saymaktan utanç duyuyor.

İki üç satır daha konuşmama müsaade buyurursanız, bu müdafaama dudak bükmeyeceksiniz kanaatındayım.

Gazeteci; halkın dertlerine, şikâyetlerine, isteklerine, dileklerine tercüman olmakla mükellef adam demektir.

Ve o, bu mükellefiyeti"eda uğrunda, sırasına göre, icabına göre, kellesini bir karpuz gibi koltuğunda gezdirmek feragatını, cesaretini göstermekten çekinmez.

Fakat bu feragat, bu cesaret; halkın alâkasile ve yardımıyla beslenmedikce; tıpkı sulanmayan bir kök gibi, kurumağa, ve çürümeğe mahkûmdur.

Ve eğer gazeteci; alâkasını, yardımını beklediği halkın, en basit sorgular karşısında bile, en ufak ve mevhum bir mesuliyet korkusile sustuğunu görürse, cesaretini israf etmek gafletini daha ileriye vardıramaz.

Gazete, bir mücadele bayrağıdır. Fakat açılıp dalgalanabilmek için; altında toplananların kalabalığından, cesaretinden rüzğâr almak zaruretindedir.

Ve eğer bugün, istenildiği kadar açılıp dalgalanamıyorsa, bunun sebebini, bu rüzğârın kifâyetsizliğinde ve cılızlığında aramak gerektir.

Gazeteciden; mesuliyetini, ve tehlikelerini paylaşmaktan kaçındıkları hareketlerin fedailiğinde berdevam olmasını isteyenler, fazla hodbin davranmış sayılırlar.

Bence, herhangi bir gazeteci sorgusuyle karşılaşınca, şikâyetlerini açığa vurmaktan kaçınanlar; dertlerini anlatmadan, tedavi ve şifa bekleyen hastalara benzerler.

Dertlerini söylemekte dilsiz davranan hastaların teşhislerini koyabilmek de ya keramet sahibi, yahut da baytar olmakla mümkündür.

Bana öyle gelir ki, halkın sesi, mes'uliyet vehmiyle kısıldıkça, gazeteler, vaktinden evvel koparılmış enginarlara benzemekten kurtulamayacaklardır? Bilmem haksız mıyım?

Naci Sadullah

NELER GÖRÜRLER...

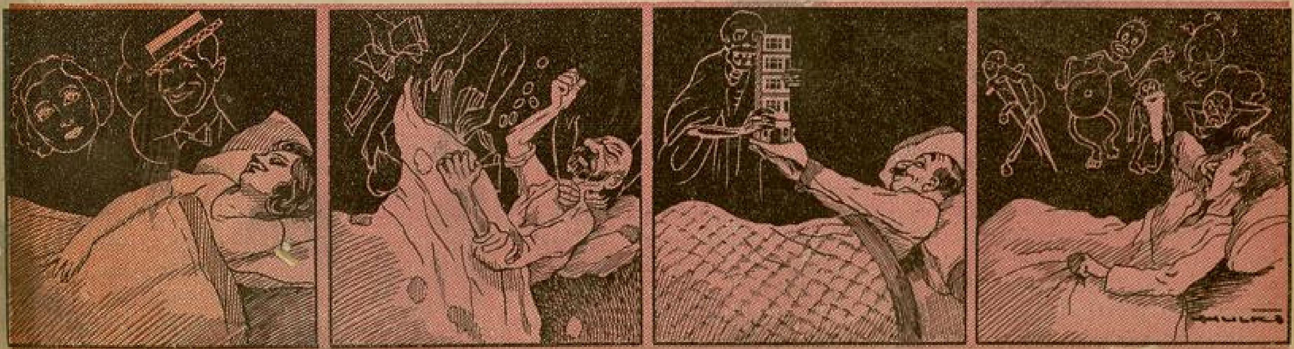

1 — Bir mektebli kızın rüyası... 2 — Bir dilencinin rüyası... 3 — Bir Doktorun rüyası... 4 — Bir fütürist ressamın rüyası!..

GÜNAH GÖNÜLLÜLERİ

Yazan : **M. S.**

№: 8

BÜYUK • YERLİ • SEVDA • DUYGU • TAHLİL • ROMANI •

> Hicran :
> — Tanrı kimseyi gazetecilerin eline düşürmesin diyordu.

İki satırlık havadislerin; sağlam bir futbol lâstiği gibi nasıl şişirildiğini anlattım. En ehemmiyetsiz vak'acıkların nasıl mühim bir memleket meselesi haline sokulduğunu anlattım. Günlerce, haftalarca ilân edilen edebî (!) romanların, ne akla gelmez maceralar geçirerek tamamlanabildiğini anlattım. Hulâsa ona; Babâlide geçen uzun yıllarımı dolduran nice hatıralarımı; erken bunamış hastaların ölmüş alâkalarını bile diriltebilecek birçok parçalarını anlattım.

Tıpkı bir dostumun dediği gibi: "Parça parça insan kafası satılan... Ve kaldırımlarında aç yatılan Babâli'de„ bakımsız hasta ciğerlerini kusa kusa ölen bir arkadaşın acı hikâyesi, Hicranın olanca isyanını kundaklamıştı :

— Celâl ağabey, dedi, sen sade bu bana anlattıklarını yazsan: en tiryaki gazete okuyucularını bile, müvezzi sesi duymaktan iğrendirebilirsin!

Hicranın gözlerini bürüyen sis, beni ürküten koyuluğunu yeniden bulmaya başlıyordu. Bu seziş bana; bu kasvet vermeğe başlayan bahsin gidişini değiştirmek lüzumunu duyurdu. Ve Babâlinin, en soğukkanlı insanları bile güldüre güldüre katıltabilecek taraflarını anlattım. Hele; pabuçlarının tabanlarını eskitmemek için, "Grandekar„ yapan bir varyete dansözü kadar, geniş adımlarla yürüyen bir patronun, hasislik hikâyelerini anlatırken, Hicranın kahkahadan tıkanmasından ürktüm.

Hicran onun; bir diğer sefer on para vermekten kurtulmak için; bayram günlerinde dağıtılan iane rozetlerini, bir pul kolleksiyoncusu itinasile biriktirişine, inanmadı :

— İşte, dedi, bu kadarı yalan!...

Güldüm :

— Bu kadarı birşey değil. O, eskiden o rozetleri sade biriktirmekle iktifa ederdi. Şimdi işi daha ileriye vardırdı. Bayram günlerinde sokağa çıkmıyor, ve biriktirdiği rozetleri başkalarına kiraya veriyor!

Hicran, boğulurcasına gülüyor :

— Allah, kimseyi sizin dilinize düşürmesin? diyordu.

Dudaklarıma kadar gelen samimî bir temenniyi zabtedemedim :

— Allah kimseyi bizim dilimize değil, bizim aramıza düşürmesin! Bereket ki, bir eski şarkıyı pesten tutturan Hicran, bu neş'e kırıcı temenniyi duymamıştı.

O, sesini biraz yükseltince, bir bahar meltemile ürperir gibi oldum. Ve sustuğu zaman, şarkının başından beri içimi dolduran takdiri, ve sevinçli hayreti gizleyemedim :

— Bu ne sürpiriz Hicran?

O, bebekleri merakla pırıldayan gözlerini gözlerime kaldırdı: "Sürpiriz„ kelimesile neyi kasatettiğimi sezememişti. Güldüm :

— Verdiğin musiki ziyafetinden bahsediyorum!

O; sarışın başını, cana yakın bir çocuk sevimliliğile, sağ omuzuna doğru kırdı, kaşlarını kıpırdatarak gözlerini süzdü :

— Alayın bu kadarı da olmaz Celâl ağabey!

Ben, onun sözlerini değil, kesilen şarkının bana hâlâ dinmemiş gibi gelen tatlı akislerini dinliyordum. Hicranın sesi; sade içimi değil; uzviyetimi de sarsmıştı. Kulaklarımın memeleri, sanki ince, sıcak, nemli ve yumuşak bir sevgili dudağile gıdıklanıyordu. Hicranın yeniden başladığı ikinci şarkı, dimağımın içinde bir fikir doğurdu; ve bu fikir, zirveden kopmuş bir çığ hızile büyüyerek, kafamın içini doldurdu. Çalışışı hızlanan beynim, bu yeni buluşu yoğuruyor, açıyor ve şekilliyordu. Buluşumun açılıp şekillenişi, istediğim inkişafı bulunca; uzun emeklerinin semerelendiğini gören bir kâşif sevincile, doğruldum ve :

— Hicran, dedim, aklıma harikulâde bir şey geliyor!

O, şarkısını kesişime kırılmış gibi idi. Fakat yüzümün sevinçli ciddiyeti, onu; bu basit kırgınlığını unutturacak kadar meraklandırmıştı :

— Nedir?

Merakını biraz daha devam ettirmek muzipliğinin keyfini tatmak isteğile, "aklıma gelen harikulâde şeyi„ doğrudan doğruya söylemedim :

— Gazeteciler, bütün ferağatlı ideal budalaları gibi, kabiliyetlerinin ve gay-

retlerinin meyvelerini başkalarına yediren insanlardır Hicran... Bugün, kılığı bozuk kalender bir yazıcı; ve insanların arasında eksikli, suçlu bir gölge gibi dolaşan mütevazi muhbir; istihkar edilen, istihfaf edilen adamdır. Fakat, bir büyük Fransız yazıcısının dediği gibi: "Bu istihkar ve istihfaf gören adamlardır ki, bugünkü cemiyetin içtimaî nizamını düzeltirler, ve bozarlar... Yine o istihfaf ve istihkar gören insanlardır ki; itibar gören insanların ikballerini, şöhretlerini hazırlarlar ve kurarlar„.

Sana, bu sözlerimi; ve gazetecinin bu hareketsizlik içinde bile sessizce, gizlice oynadığı rolün ehemmiyetini isbat eden çok acı, ve garip bir olmuşu anlatayım :

Bugünün en meşhur profösörlerinden birisi, on yıl önce imtihanını yeni vermiş, bir hastane mütehassısıydı.

Aramızdan kaybolan yazıcılarımızdan birisi de, on yıl önceki gazeteciliğin, adı dudaklarda dua gibi anılan bir yıldızıydı.

Ve, meşhur gazeteye adsız mütehassıs arasında, pek ileriye varmamış bir ahbaplık vardı.

Günün birinde, acemi parmakları neşter tutmaya yatışmamış adsız mutahassısın elinden, bir kaza çıktı. Sahipsiz bir hastanın canına mal olan bu kazada, hiç şüphesiz kast yoktu.

Fakat kaza; doktorun, Tıp kitaplarında yazmayan bir hareketinin neticesiydi. Ve bu hatalı hareketin mahiyeti meydana vurulsaydı, doktorun mücrim damgasından kurtulamıyacağı muhakkatı. Zira kanun, doktorun kastsizliğini, bu büyük hatayı affettirmeye kâfi bir mazeret sayamayacaktı.

Doktorlar arasında, kuvvetli bir meslek tesanüdü vardır; ve onlar, sade meslek sırlarını değil, icabında meslekdaşlarının sırlarını saklamasını da bilirler.

Nitekim, bu fennî (!) cinayette de, dillerini tuttular, ve faili elevermediler.

(Arkası var)

Kadın: tıpkı serlerde yetişmiş kıymetli bir çiçek gibidir!..
Hırpalanmağa.. üzülmeğe.. hor bakılmağa hiç gelmez!..

Yazan: **SUAD DERVİŞ**

Kadınlar Neye İçlenirler?..

Bana dediler ki:

— "Suad Derviş!,.. bak, Hatice Hatip "Kadınlar neye güler?.. diye bir yazı yazdı. Sen ki daima neş'eli olmana ve daima gülmene rağmen, biliriz ki vara yoka içerleyen.. (ne dedim pardon) içlenen bir kadınsın; sen de bir yazı yaz da bize anlat bakalım.. kadınlar neye içlenirler?..

Bu sözün üzerine, yazı masamın başına geçtim - ve basma kalıp tabiriyle - elimi şakağıma koydum ve düşünmeğe başladım.

Kadınlar neye içlenirler?..

Diye zihnimde araştırmağa başladım. Ve birdenbire binbir sebep.. binbir ufak hadise.. binbir esirî ihtizaz zihnimde canlanmağa başladı.

Kadın tıpkı serlerde yetişmiş kıymetli bir çiçek gibidir. Hırpalanmağa, üzülmeğe.. hor bakılmağa hiç gelmez.. Ser çiçekleri nasıl fazla bir güneşe, fazla bir soğuğa ve yağmura mütehammil değillerse; bayan cinsinden olan kadınlar ki - eski Osmanlılar onlara hanım derlerdi - onlar da hırpalayıcı bir aşkla, can sıkıntısile, kederle, yoksullukla sıkıntıyle heman içlenirler, sararup solarlar, ölesiye zedelenirler.

Kadın: uzun asırlarca işsiz güçsüz evinde oturmuş; dünya gailelerinden, çalışmak yorgunluklarından uzak kalmıştır. Kadının fizyolojikman dimağı ve bedeni mahdut faaliyetler gösterdiğinden, bütün boş zamanlarında en ehemmiyetsiz şeyleri izam etmiş; ve yaşayamayan insanlar ekseriya çok hissettikleri için, o da fazla hassas olmuştur. Bugün kadın hassasiyeti, erkek hassasiyeti ile kabili kıyas değildir; ve kadınlar erkeğin farketmediği.. frakedemiyeceği binbir küçük ve ehemmiyetsiz şeylerle içlenirler.

❧

Kadın dediğimiz zaman, bütün kadınları bir tip olarak almak ta doğru değildir. Muhtelif yaşlarda, muhtelif vaziyetlerdeki kadınlar, muhtelif sebeplerden dolayı içlenirler.

Meselâ: bir kaynana oğlunun gelinini kendinden çok sevmesine; bir gelin kaynanasının imalı sitemlerine!..

On yedi yaşındaki genç kız annesile bir meclise girdiği zaman, otuz, beş kırk yaşlarındaki genç anasının ,kendinden çok beğenilmesine.

Genç bir ana, yetişen kızının kendisini ihtiyar görüp arkadaşlık yapmamasına.

Ondört yaşındaki kız: kendine uzun elbise yüksek ökçe giydirilmeyip de, halâ çocukların arasında bırakılm a sına.

Bir kadın hangi yaşta olursa olsun, genç veya ihtiyar, bulunduğu mecliste, doğduğu tarihi bilen insanların bulunmasına. Genç kalmakta inad ve ısrar edip de yaşlanmağa başlayan bir bayan, kendisinin yaşlanup başkalarının genç olmasına.

Bir kaynana, oğlunun gelinini kendinden çok sevmesine!.

Bir gelin, kaynanasının imalı si'emlerine!..

Genç bir kız, anasının kendinden çok beyenilmesine!..

Genç bir ana, kızının kendisini yaşlı telâkki etmesine!..

Sevdiği bir erkeğin, yanında başka kadınlardan bahsetmesine!..

Mavi gözlü bir kadın, yanında kara gözlü kadınların güzelliğinden; ve uzun boylu bir kadın da, yanında kısa boylu kadınların sevimliğinden bahsedilmesine içlenirler.

Kadın lâkaydiye içlenir. Kendisinin; muhitinin dikkat ve alâka merkezi olmadığını hissettiği anda betbaht olur.

Hattâ girdiği dükkânda bütün satıcıların kendisile alâkadar olmasını ister. Dükkânda kendisine geç hizmet edildiği için alacağı şeyden vazgeçip dışarı çıkar. Müşterinin yüzde doksan dokuz buçuğu kadındır.

Kadın, bilhassa sevdiği erkek, yanında bir başka kadının güzelliğini medhederse; o zaman, fena halde müteessir olur; ve bu suçu hiç affetmez.

Sevdiği erkeğin başkalariyle, alâkadar olmasına içlenir.

Kadın: komşusu, hizmetcisi, anası, babası, kocası tarafından unutulduğunu hissettiği anlar içlenir.

❧

İşte baylar!.. bunun için karınıza lâzım gelen alâka ve muhabbeti gösteremez olursanız, biliniz ki karınız yavaş yavaş sizden soğur, ve soğuyunca da.. elbette o genç yaşında kendisini ısıtacak yeni bir ateş, yeni bir aşk arar.

Meselâ: yorgun argın işinizden çıkmışsınız. Yazıhanede akşama kadar kimbilir kaç beyinsize söz anlatmağa çalışmışsınızdır. Akşam nişanlınızla buluştuktan beş dakika sonra, bu güzel ve neşeli nişanlı çehresinin birdenbire bozulduğunu görürsünüz!.. Acaba ne olmuştur?.. neden dudaklarını kemirmekte? ve neden pembe sivri tırnaklı ellerile muslin mendilinin dantelelerini yoluyor?..

Sebep basit:

O, akşama kadar bomboştur. Akşama kadar aynanın karşısında, terziden yeni gelen elbisesini prova etmiş; ve bunu ne kadar, beğeneceğinizi tehayyül etmiştir. Fakat buluştuğunuzdan beş dakika geçtiği halde, sizin halâ bu şeyden bahsetmeyişiniz, onun.. rakik kalbini!.. ve ince duygularını zedelemiştir. Ve anlamıştır ki siz onu sevmiyorsunuz; onunla meşgul değilsiniz.

❧

Bütün bunlar tabiî, Osmanlıların hanım dedikleri sınıfa mensup bayanların içlendikleri şeylerdir.

Bunun haricinde kalan, çalışan bayanlar ise, içlenmezler onlar içerlerler..

Kime mi?..

O da ayrı bir mekale mevzuudur... Yalnız şunu söyliyeyim: kendilerinin kafalarını kaşıyacak vakitleri yokken... böyle his fantazisini bile yapabilecek kadar bol vakte malik olan.. ve halâ içlenmesini bilen bayanlara!...

Bu Hikâye Kadın Ruhundaki Analığı Çözen Bir Anahtardır.

ANA

YAZAN:

CAHİT UÇUK

... Kapı yavaşca aralanarak içeriye bir kadın başı uzandı:

— Handan! Haydi yemeğe, dedi..

Handanın altın bukleli başı, hızla kapıya döndü. Gözlerinde darılan bir bakışı vardı. Bir parmağını dudaklarına kaldırarak:

— Dadı, sus!. dedi. Daha Solmaz yeni uyudu. Kapıdaki kadının yüzünde bir gülüş genişledi. Nemli gözlerle Handana baktı. Kapıyı açtığı gibi kapayarak çekildi. Bu: alçak tavanlı, ak yağlıboyalı, geniş camlarından içeri bol güneş ışığı dolan bir çocuk odasıydı. Handan beş yaşında.. büklümlü, ipek saçlı başının gül yaprağı renk ve tazeliğinde yüzü; güneşli bir gök gibi pırıl pırıl gözleri vardı. Uzun kıvırcık kumral kirpikleri, yanaklarını gölgeliyordu.. Minimini bir bebek karyolasının üstüne, olgun bir ana gibi eğilmişti. Karyolada, kendinden biraz küçük bir bebek, kirpiklerini örtmüş uyuyor.. Handan, ipek yorganı yumuşak, korkulu bir örtüşle, bebeğin üstüne çekti.

Sonra yerinden yavaşca kalktı. Parmaklarının ucuna basıyordu. Odayı gözden geçirdi. Pencereden giren güneş "Solmaz"ın yatağına uzanıyordu. Küçük adımlarla camın önüne giderek perdeyi örttü. Odadan çıktı. Merdivenleri bir solukta inerek yemek salonuna girdi. Büyük kapıları bahçeye açık salonda, ılık güneşli bir hava dolu.. ortada üç kişilik bir sofra kurulmuş.. Handanın annesile, babası yerlerinde oturuyorlar. O, içeri girince genç kadının gözlerinde bir ışık pırıldadı. Kocasına baktı. Gülüştüler.

Genç adam sordu:

— Handan! Nerede kaldın kızım?.. Bizi sofrada bekletiyorsun! Ayıp değil mi?..

Büyük bir uslulukla yüksek sandalyesine yerleşiyor, elbisesi buruşmasın diye düzeltiyordu. Cevap verdi:

— O, sevgililerim! Darılmayın bana; dedi. "Solmaz„ bir türlü uyumadı. Öyle yaramazlığı vardı ki üstünde.. elbiselerini değiştirip yatırıncaya kadar neler çektim!.. Sonra tam beş masal anlattım uyusun diye.. yaramaz henüz gözlerini kapamıştı. Dadım kapıyı açarak:

— Haydi! Handan yemeğe; diye bağırmaz mı?.. Ödüm koptu uyanacak diye..

Genç anneyle baba, gözlerinde nemli bir bakış, yüreklerinde derin bir uruş, bakıyorlardı. Annesi Handanın tabağına yemek koydu. O, bir genç ana olgunluğile söyliyordu:

— Görseniz sevgililerim, "Solmaz„ derslerine öyle güzel çalışıyor ki; tıpkı sizin kızınız Handan gibi..

Büyükler kahkahayı bastılar. Gülüşleri Handanı şaşırtmadı:

— Niye gülüyorsunuz? Yalan mı, çalışıyor işte; dedi. Yan gözle annesinin tabağındaki eti kesişine bakıyordu. Genç baba onu gözlerile sevdi. Sonra karısına:

— Ne eşsiz bir kadın, ne duygulu ana olacak!.. dedi..

Annenin gözleri sevinç dolu ve hafif bir buğuyla örtülü idi:

— Ya, dedi. Ona baktıkça yüreğim, duyuşların en sonsuzlarına erişiyor.. gözlerime, onun sahici ana olacağı günler geliyor..

Genç karı kocanın bakışları, Handanın bukleli başında birleşmiş, yıllar sonra olacak şeylerin rüyalı, doyulmaz güzelliklerini düşünüyorlardı..

***

... Kapı aralandı. Ak saçlı, bir kadın başı içeri uzandı:

—Handan!.. Haydi yavrum yemeğe; dedi.

Handan kapıya döndü:

— Şimdi geliyorum dadıcığım; dedi.

Odanın dekoru, sahibi gibi değişmişti. Duvarlarda büyüklü, küçüklü çerçiveler sıralı.. içlerinde gülen, ağlayan çocuk resimleri.. kenarda camlı bir dolap. Handanın çocukluğundan kalma hatıralarla dolu.. "Solmaz„ın karyolası, sofra tabak takımları, toplar, bilyeler, çemberler, arap bebekler, tahtadan kırmızı yumurtalar, civcivler, kuzular, tek gözlü bir sarı ayı, kuyruksuz bir köpek.... Bir çocuğu oyalayabilecek bir sürü oyuncak, hepsi camın ardındaki raflarda uykuya dalmış;. köşede geniş bir divan, arkasında ve kenarlarındaki kitaplıklar mavi ciltlerle dolu. Pencerenin, çocuk resimli basma perdesinin yerinde, tavandan camların dibine kadar inen yeşil bir kumaş var. Bronz halkalar asılı ve bir yaya çekilmiş..

Bu pencerenin tam önünde, üzerine Handanın bukleli başı eğilen, bir resim sehpası duruyor.. Genç kızın gözlerinde, uzak ve pek eski günleri özleyen bakışlar dolu.. O, durmadan fırça değiştiriyor; küçük paletin üstünde renk renk boyalar, karıştırıyor, uğraşıyordu. Odanın havasında keskin bir boya kokusu var.. Handan dalmıştı. Arkasındaki kapının açıldığını duymadı. İçeri incecik, uzun boylu bir delikanlı girmiş, sessiz olmak için parmaklarının ucuna basarak, yürüyordu. Genç kızın başı ucuna kadar geldi. Yaptığı resme baktı. Resimde küçük, altın saçlı bir çocuk, gözlerinde olgun bir kadın bakışıyla, kucağındaki taş bebege bakıyordu. Tablo heman bitmiş gibiydi. Birkaç yumuşak fırça daha dolaştırdı. Sonra en altına kara boya ile ayrıca bir yazı yazdı: (Küçük ana)..

sonra fırça tutan eli yana sallandı. Omuzları ağır bir yük taşıyormuş gibi çöktü. Dudaklarından kısık bir ses çıktı:

— Bu da bitti.. dedi..

O dakikaya kadar kıpırdısız duran delikanlı, bir anda yere diz çöktü. Kollarını genç kızın beline doladı. Kulağına titrek bir söyleyişle:

— Canım ablacığım.. Bu hepsinden güzel.. yaptığın bütün çocuk başlarının en eşsizi; dedi..

Genç kızın gözleri parlamıştı. Delikanlının kumral saçlı başını elleri arasına aldı. İgri, anlayan gözlerine, üstleri gölgeli yarı gülüşlü dudaklarına baktı. Hiç bir şey söylemedi. Güzel ve genç başı göğsüne bastırdı. Öylece durdular. Sonra delikanlıyı geriye itti!

— Sen!.. Küçük yaramaz, ne zaman mektepten geldin bakalım?.. Karnın her halde açtır. Haydi yemeğe inelim..

Kalktılar. Elele merdivenleri indiler. Yemek salonunda, yalnız iki kişilik sofra kuruluydu. Karşılıklı oturdular..

* * *

... Akşam, alçak tavanlı odanın penceresi dışında başlıyordu. Eksiz camın ardı gittikçe değişiyor, renkler koyulaşıyor, karanlığa gömülen karşı kıyılarda, sırma benekler pırıldamağa başlıyordu. Handan, odasına ince, sinsi bir sokuluşla dolan karanlıktan sıkıldı. Divanın yumuşak yastıkları başının altında, yatıyordu. Kolunu uzatarak lâmbanın düğmesine dokundu. Küçük mavi abajurun, ay ışığı rengindeki aydınlığı odayı kapladı. Gece tablosu diye, her akşam hava kararırken baktığı camlardan, başını karşı duvarlara çevirdi. Cilâlı çerçevelerdeki, gülen ağlayan sarışın çocuk başları yaşıyor gibiydi. Bunların her birini, özleyişinin keskin sızısını yüreğinde duyduğu zamanlar, yapmıştı. Resimlerin yaşayışı, bu gizli hasretin sonsuzluğundan doğuyordu. İçinin " Solmaz „ la başlayan ana duyguları, asıl çocuğuna baba olacak eşi bulduktan sonra yatkınlaşmış; yüzünün görünüşünde bunun vuruşları seziliyordu. Onu artist yapan belki; bu güzel istekdi. Duyulan, istenen, çıldırılan bir istek..

* * *

... Bir gün bir resim sergisini geziyordu. Orada kendi çocuklarından bir kaç tane vardı. Bunlardan, gün ışığı gibi yanan sarı başlı, deniz gibi parlak bakışlı bir çocuğunun çerçevesi yanında, göz alabildiğine yeşil, çiçekli kırları içine almış bir resim asıl idi. Handan, kırların sonsuzluğuna dalmış bakarken kulağının dibinde bir ses duydu:

— Handan!.. Beğendin mi bu son eserimi?..

Diyen adam, onun resim ustasıydı. Hem de çılgın gibi sevdiği erkekti.. genç kız başını kaldırdığı vakit ustası, onun gözlerinde yaş görmüştü:

— Niye ağlıyorsun Handan? dedi.

Gözlerinin yaşını içirmek için kirpiklerini açıp kapıyordu. Baktı:

— Hiç ustacığım; dedi. Çocuklarım hiçbir gün böyle yeşil bir kırda koşamıyacak. Ona ağlıyorum..

Genç adamın yüzünde, bir yürek sızısının vuruşları dolaştı. Handanın ellerini avuçlarına alarak:

— Ne yapalım sevgilim?.. dedi. Bugünkü yaşamak seni, çocuğumun anası olmamağa mahkûm etmiş..

Sonra orada maroken kanapelerin birine oturdular. Konuştular.

* * *

... Mavi ışıklı odanın havasında keskin bir ilâç kokusu dolu.. geniş divan şimdi bir hasta yatağı.. büyük tüy yastıkta Handanın bukleli başı yatıyor.. Uzun kıvırcık kirpikleri örtülü.. göğüs belirsiz soluklarla oynuyor..

Başucunda kardeşi ve iki büklüm belli dadısı duruyorlar.. Handan günlerdenberi anlaşılmayan bir dertle yanıyordu. Her gün biraz daha eriyor, yüzü çocuklaşıyor, yaşamaktan uzaklaşıyordu. Bir aralık gözleri aralandı. Kardeşini buldu bakışları. Küçük bir sesle:

— Yusuf!.. dedi. Ustamı çağır bana.. onu görmeden ölmek istemiyorum..

Delikanlının yaşlarını, ihtiyar kadının hıçkırıklarını, mendilleri kapadı.

. . . .

Kısa bir zaman sonra içeri beklenen adam girdi. Onları yalnız bıraktılar. Hasta alnına dokunan dudaklarla gözlerini açtı!

— Ustacığım.. geldin mi? dedi. Yıllardanberi, için için yanarken tükenmişim.. öleceğimi anlıyorum. Şimdi senin ve çocuğumun yanında ölebilirim.. Haydi bana çocuğumuzu getir..

Şakakları gümüşleşmiş adam, büyük bir şaşkınlık ve ağrı dolu bakışlarla ona bakıyordu. Hasta :

— Haydi sevgilim!... Çocuğumuzu getir;

Son bir kere göreyim onu...

Diyor ve elile, karşıdaki camlarının ardı kara kumaş kaplı, dolabı gösteriyordu. Adam yerinden kalkarak dolabı açtı. İçinde büyük bir çerçeve vardı. Güzel bir çocuk resmi yaşıyor ve gülüyordu.. Bu sarı bukleli başlı, çocuk yüzünde, kendinin ve Handanın parçaları karışmıştı. Bir an, ölürcesine bir acıyla baktı. Sonra büyük çerçeveyi kucaklayarak hastanın yanına geldi. Onun nefesleri sıklaşmış, yüzünde keskin ağrıların âkisleri vardı, dudaklarında:

— Çocuğum.. ustacığım..

Sözleri titriyordu.. resmi divanın ayak ucundaki etajere dayadı. Ellerini ellerine aldı.. hastanın yüzü çocuğunu yeni doğuran bir ananın baygın, sonsuz, erimiş sıcaklığıyla dolmuştu. Şakakları gümüşleşmiş adam, çocuğunun anasını ölürken gördü. Avuçlarındaki ellerin soğuduğunu duydu..

Çok sevilen yıldızlardan:

Rochelle Hudson

◆

Guy Robertson - Edgar Kennedy yeni çevirmekte oldukları Sonsuzluk Valsı filminde.

◆

Sinema Alemini Altüst Eden Mülâkatlardan

№ : 4

Bu hafta "Ceyms Starın„ değerli yıldız (Joan Blondell) ile yaptığı röportajın, okumaya hakikatek değer parçalarını tercüme ediyoruz. Bu röportaja göz gezdirmekle, sade (Joan Blondell) in sevgi, erkek hakkındaki orijinal düşüncelerini, ve hayatının garip hususiyetlerini değil, Holivudun, sizde hayret uyandıracak bir sırrını öğrenmiş olacaksınız.

Joan Blondell Holivudun en ince ve narin yıldızıdır denilse, aksini iddia edecek kimse, çıkmıyacaktır kanaatindeyim. Zira ince, süzgün yüzü; baygın, yumşak bakışları; mevzun, zaif yapısıyla o, tıbkı eski yazıcıların hayalî romanlarındaki hassas, içli sevgilileri andırıyor.

Fakat o, birçok noktalarda dış görünüşüne tamamile zıd huylara sahiptir. Sevgilerinde, nefretlerinde, kinlerinde istikrar yoktur. Şimdi sevdiğine beş dakika sonra düşman kesilir... Şimdi nefret ettiğini beş dakika sonra baş tacı edebilir... Ve şu anda kin duyduğu kimseye, az sonra tapınmayacağını kimse temin edemez!

Studyonun büzülmüş mumya suratlı bir kapıcısı vardır. Joan Blondell:

— Bu adamın yüzünü görmemek için kör olmaya razıydım! diyordu.

Fakat bu sözü söyleyişinin sabahında onu, büzülmüş mumya suratlı kapıcının karşısında, neş'eden kırılırken gördüm:

— Oh... diyordu, bu adam... bütün ömrümü bunun yanında geçirsem, hayatımda sıkıntı denilen şeytanın gölgesi bile kalmazdı!

Onun buna benzer hareketlerini sayıp dökmeye kalkışsam, bilmem kaç düzüne kalem tüketmem lâzımgelir.

Halbuki ben, bunu ısbat için boşuna sütun harcamaya; onun tabiatındaki eşsiz ve garip bir hususiyeti anlatmayı tercih edeceğim:

Joan Blondell; sevgi bahsinde en büyük zevki, erkek rolü oynamakta bulur. Bir erkeğin kendisine sokuluşu, kendisini kadın mevkiine sokuşu... peşine düşüşü... kendisine sevgi bahsinde açılışı... ve hele bu bahiste biraz cür'et, teşebbüs, ve cesare gösterişi Joan Blondelli en fazla hırslandıran hareketlerin başında gelir.

O; tecrübesiz, genç kızlar kadar mahcup davranan, erkekleri terciheder. Hatta, hoşlandığı pişkin, olgun erkekleri bile, mahcup rolü oynamaya mecbur bırakır.

İmkân olsaydı da size, onun bu garip huyu yüzünden başıma gelenleri olanca dekolteliğile anlatabilseydim; kahkahalarınızın makaralarını, ömrünüzün sonuna kadar tutamıyacaktınız kanaatindeyim!

Mamafi siz; yazabildiklerime biraz dikkatle göz gezdirip, biraz hayalinizi genişletirseniz, onun bu garip huyu yüzünden doğabilecek sahifeleri kısmen olsun tasavvur edebilirsiniz!

***

Joan Blondell; Holivudun belki en şık kadını olarak değil, fakat en zengin gardıroplu kadını olarak tanınmıştır. Denilebilir ki o; gündelik ömrünün yarısını, ayna karşısında elbise değiştirmekle geçirir.

Hatta, onun bu merakını bilenler tarafından uydurulmuş, çok yerinde meşhur bir nükte vardır:

İki sinema kumpanyası müdürü konuşuyorlarmış. İçlerinden birisi, Joan Blondell'le, iki ay sonra bir kontrat imzalamaya niyetli olduğundan bahsetmiş. Diğeri ona, bu kontrat için görüşmek üzere, derhal bir randevü istemesini tavsiye etmiş. Beriki sormuş:

— Bu kadar aceleye ne lûzum var? Diğeri gülerek cevap vermiş:

— Sokağa çıkmak için iki aydan evvel hazırlanamaz da ondan...

Joan Blondell; fazla titizliğiyle de şöhret bulmuş bir yıldızdır. Hatta, sigorta edilmek üzere başvurduğu şirketlerden birisinde karşısına çıkan çapkın bir memur:

— İsteğinizi maalesef yerine getiremiyeceğiz! demiş. Joan Blondell hayretle sormuş:

— Neden?

Memur gülerek nüktesini yapıştırmış:

— Çünkü siz balık gibi hiç sudan çıkmıyorsunuz. Ve bu gidişle, şeker teniniz eriyecektir!

***

Joan Blondell, Kumpanya sahiplerile en güç anlaşan yıldızlardan birisidir. Bir gün onlardan bahsederken; inci dişlerini kırarçasına gıcırdattı, ve:

— Bunlar, dedi, sermayeleri ve tezgâhlarile, dünya ahlâkının köküne kundak koyan adamlardır. Ben, beni uzaktan cezbeden bu iğrenç âlemin iç yüzünü ögrendiğim gündenberi, hiç suçum olmadığı halde kendimden, şöhretimden bile iğreniyorum.

Sizlerin kulaklarınıza gelen Holivud dedikoduları, sinema patronlarının menfaat kasdile uydurdukları asılsız palavralardır.

Meselâ: bu dedikodular, kazançlarımız hakkında, hakikatten tamamile uzak kanaatler uyandırmıştır.

Çok kimseler, bir Holivud yıldızının altın kumsalında yuvarlandığını sanırlar. Halbuki burada; yatacak yün şilte bile bulamayan meşhur san'atkârlar kum kadar sayısızdır.

Ve pek sivrilmiş olanların kazanclarile, harice bildirilen rakamlar arasında, Dünya ile Güneş arasındaki kadar mesafe vardır. Fakat patronlar, bilirler ki, Holivudu kâinata bir cennet gibi gösteren âmillerin en başında: talih ve kazanç diyarı olarak tanınması gelir.

Uzak ülkelerde, rahat yataklarında uyuyan genç kızlar: tatlı rüyalarında Holivudu bir talih ve altın cenneti gibi görürler. Ve bu ruyadır ki, onların çoğunu, buralara kadar sürükler.

Halbuki, dünyada Holivud hakkındaki bu yanlış hayal yıkılsa, buradaki beyaz kadın idhalâtı zink diye duracaktır. Ve o takdirde, şimdi kapılarının önünde yakışıklı delikanlı ve cazibeli kız sürüleri bekleşen patronlar, apışıp kalacaklardır. Fakat, maalesef bu hakikatleri bir gazeteciye ifşaya cür'et edecek yıldız bilir ki: Holivudda insanın ömrünü, icabında bir mangal kömürü gibi söndürürler!

Joan Blondell, kısa bir sükûttan sonra içini çekti, ve sözünü tamamladı:

— Ve zaten, böyle bir ifşaatta bulunmaktan hayırlı bir netice doğacak ta değildir. Zira, hayalperest perde aşıkları, bu samimî sözlerimizi, rakib korkusuyla uydurduğumuzu sanacaklardır. Ve hakikati, kafalarını kaldırıma çarpmadan anlamamaktan, nasılsa vazgeçmiyeceklerdir!

Yazan: CEVAD ŞAKİR

ÖLÜMDEN

Bu gece hiç uyuyamadım. Ege kıyılarındaki küçük değirmenim, fırtınanın altında kırık kanatlarını oynattıkça, çatırdayarak sallanıyor.. Kiremitler, birer birer uçuyordu harap çatısından!... Dalgalara kapılmış gemi içindeyim zannettim kendimi!..

Üç sene evvel benim, Bodrumun bir fener kulesinde böyle tatlı.. uykusuz gecelerim olmuştu.

Toprağı kıpkırmızı, vahşî bir küçük ada tasavvur ediniz. Fener adanın bir ucunda yükseliyor. Öbür ucunda da harap bir Ceneviz kulesi var.

Benim zamanımda bu kulede bir tek kartal otururdu. Ben bu adaya "Ölümden korkmazlar adası" adını vermiştim.

Değirmenimi tutmazdan

evvel, bazan bu adaya gider. Hava ile baş başa, yalnız kalırdım.

Ne mi yapardım?..

Burada ne yapıyorsam.. orada da onu yapardım. Hava fırtınalı olmadığı günlerde, iki kayanın arasına oturur, hemen bütün günü deniz kuşlarını seyretmekle geçirirdim.

Ruhun, böyle anlarda inzivadan duyduğu tatlı sarhoşluğu, hep bilirsiniz değil mi?

Zihin bomboş... Ne bir rüya, ne bir düşünce var. Kendinizi boşluğa bırakmış bir haldesiniz.

Uzaktan giden bir vapura, dumanı kayboluncaya kadar, dalgın dalgın bakar durursunuz!..

Fırtınalı günlerde deniz kenarında oturmak mümkün olmadığı için, eski bir duvarın kenarına yaslanır, yabani çiçeklerin kokusu içinde sermest olurdum. Burada eski bir kulbe vardı. Ara sıra ondan bir şey sıçrar, kapı açılıp kapanırdı.

Bu, fırtınadan sâkin bir yere girmek isteyen, adanın biricik keçisi idi.

Yine böyle bir gün keçi, beni görünce durdu, karşıma dikildi. Boynuzlarını, yukarı kaldırmış, bir çocuk gibi bana bakıyordu.

Saat beşe doğru, fenerin bekcileri borularını öttürdüler. Beni yemeğe çağırıyorlardı.

Yavaş yavaş fenere doğru yürüdüm. Kayaların üstünde yükseldikçe ufuk daha ziyade genişliyor ve aydınlanıyor.

Kulenin yukarısı mükemmel yer!

Cana yakın bir yemek odası.. öyle sıcak, öyle nefis bir oda ki.. kapısı beyaz tarasaya açılmış.. bekciler masaya kurulmuş, beni bekliyorlar. Üç kişi idiler biri Giritli; ikisi de Sakızlı! Bunlar kısa boylu, sert bakışlı, ağarmış yüzlerinin derisi köseleşmiş adamlar..

Yüzlerine baktıkça şunu görüyordum: Giritli, çalışkan, boş durmayan, daima birşeyle uğraşan bir tabiatta.. adayı sabahtan akşama kadar dolaşıyor. Portakal, meyva ve sebze yetiştiriyor, balık ve sünger avlıyor.. Sakızlılar ise vazifeleri haricinde, başka hiçbir işle meşgul olmıyorlar. Sanki memur gibi, işleri bitti mi haydi mutfağa gidiyorlar.. Bari yemek pişirseler.. hayır! masaya kuruluyorlar, gelsin iskanbil! gitsin iskanbil! Girtli de.. Sakızlılar da iyi, saf adamlar.. misafirlerine hoş bir nazarla bakıyorlar.. amma bu misafir, galiba onlara biraz fevkalâde bir adam gibi görünüyor.

Düşününüz, keyif için böyle tenha bir adaya gelip

Bodrumun bir fener kulesinde geçen uykusuz gecelerim..

◆

Küçük değirmenim, kırık kanatlarını oynattıkça....

KORKMAZLAR ADASI

tıkılmak! Halbuki onlar, bu adada günlerin uzadıkca uzadığını hissederek, sıkılıyorlar; izin sırası gelip te adayı muvakketen bıraktıkları gün, adetâ bayram günü!.

Otuz gün adada, on gün karada! Talimat böyle!

Lâkin kışın fena havalarda talimatın para filân ettiği yok!

Fırtına çıkup da deniz yükseldi mi, "Ölümden korkmazlar adası„ köpükten görünmez, zavallı bekciler de iki üç ay biribiri arkasına beyaz kuleden dışarı çıkamazlar.

Birgün yemek yerken ihtiyar Musa reis dedi ki:

— Bakın, size anlatayım, başıma ne geldi?... Beş sene oldu, şimdiki gibi bir kış gecesi, işte bu masada oturuyorduk. O gece fenerde iki kişi idik: Ben, bir de arkadaşım İbo.. ötekiler gitmişlerdi. Kimi hasta, kimi mezun, ne bileyim?... Yemeğimizi rahatca yiyup bitiriyorduk.

Birdenbire arkadaşım durdu, tası çanağı, bıraktı, tuhaf tuhaf bana bakmağa başladı. Sonra da "küm!".. Masanın üstüne düştü.

— A, ne oldu?

Koştum, çağırdım, sarstım:

— İbo!.. İbo!..

Nafile.. cevap yok.. ölmüştü.. ne heyecan! Tasavvur ediniz: Bir saat bu cesedin karşısında; abdallara döndüm. O kadar şaşırmıştım.

Sonra birdenbire aklıma geldi:

— E.. fener ne olacak?

Heman yukarıya fırladım, feneri yaktım. Gece olmuş, ortalık kararmıştı. Fakat ne gece! deniz, fırtına ortalığı allak bullak ediyordu. Bu kıyametin ortasında her an, merdivenlerden birisi çağırıyormuş gibi, bir ses işidiyordum. Boğazım susuzluktan kurumuş, yanıyordu. Şimdi ne yapacaktım?.. Aşağıdaki ölüden korkmağa başladım. Sabaha doğru cesaretimi topladım aşağıya indim, arkadaşımı kucaklayarak yatağa koydum, üstünü örttüm. Sonra yukarıya fırlayarak imdad işaretlerine sarıldım.

Allah belâsını versin, deniz de öyle coşmuştu ki.. kimi çağırıyordum?.. kime işaret veriyordum? Zavallı İbo ile yapayalnız fenerde kaldım.. çektiğimi Allah bilir. Üç gün geçti, ne gelen var, ne giden! uzakta bir vapur dumanı bile yok. Şimdi ne yapayım?.. Arkadaşımı dışarıya mı çıkarayım?.. gömeyim mi? Adanın kayaları sert., gömmek kolay değil! dışarıya bırakırsam, kargalar çok.. adamcağızı didik didik ederler.

O zaman İboyu, küçük kulbenin bir odasına götürmek aklıma geldi. Öğleden sonra akşama kadar, tek başıma yalnız bununla uğraştım.

Halâ şimdi bile, öğleden sonra fırtınalı bir havada merdivenleri inersem, omuzumda ölü taşıyorum zannederim.

❖

Zavallı Musa reis! Bu hatırayı düşünürken bile terliyordu.

Böyle konuşa konuşa yemek de hayli uzadı. Fenerden, denizden, kazalardan, balık ve sünger avlarından, karşı adalardaki korsanlardan bahsettik.

Güneş batarken bekcibaşı yukarıya çıktı, hem feneri, hem çubuğunu yaktı.

Ben de trasaya çıktım, batan güneşe karşı oturdum. Deniz, sanki ufukları yerinden sökecekmiş gibi, delirmişti. Havada koca bir kuş sallana sallana geçiyor. Baktım, Ceneviz kulesinin kartalı yerine dönüyor.

Kimi çağırıyordum..
Kime işaret veriyordum.

Hava karardı. Başımın üstünden fenerin kuvvetli ziyası karanlığa dalmış, gidiyor... Ne kadar trasada kaldım, bilmem. Fakat üşüdüğümü anlayınca içeriye girmek lâzım geldi. El yordamı ile kapıyı kapattım. Sürgülerini sürdüm. Merdivenlerden tutuna tutuna indim.

Odaya geldim, burada sanki bir kandil, ve o ortalığı aydınlatıyor.

Uyumamak için, yüksek, sesle kandilin önünde kitap okuyan öteki bekcinin yanına oturdum.

Dışarıda zifiri bir karanlık ve müthiş bir fırtına var... Dalgalar kayalara çarptıkça top gibi patlıyor.

❖

Geceyarısı olunca bekci yerinden kalktı; kandile baktı ve aşağıya indik. Merdivende, nöbet değiştirmeğe çıkan ikinci bekciye rasgeldik. Gözlerini uğuşturup duruyordu.

Aşağıdaki bekcibaşı fenerin defterine şunları yazdı:

"Geceyarısı.. deniz coşkun, fırtına, uzaktan bir vapur geçti...".

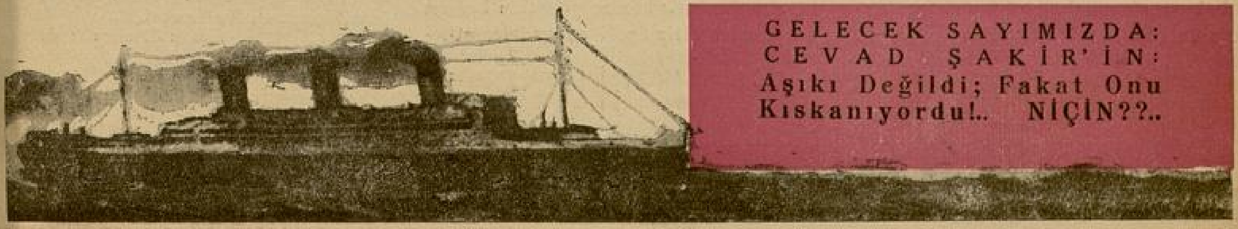

GELECEK SAYIMIZDA: CEVAD ŞAKİR'İN: Aşıkı Değildi; Fakat Onu Kıskanıyordu!.. NİÇİN??..

AVAR OĞLU

YAZAN:
ZİYA ŞAKIR

— Hay, dostum... Bizans'ın dilberlerini görmeyi, Meryem'in meleklerini görmeye tercih ederim. Sen, şimdi bizi şehre nasıl sokacaksın?.. Onu söyle.

Bizanslı balıkcı, Meryemin meleklerine hürmetsizlik gösteren bu Romalı asılzadeye kızmadı. Yalnız, bu hakaretin getireceği şaametten kendini kurtarmak için, köşedeki rafda, önünde cılız bir kandil yanan Meryem'in tasvirine dönerek, bir haç çıkardı. Ve sonra, plânını izaha başladı:

— Muhterem asılzadelerim!.. Ortalığın aydınlanmasını, lütfen burada bekliyeceksiniz. Sabah duasından yarım saat sonra, şuradaki (Langa kapısı) açılır. Kayıkcılardan, balıkcılardan, hamallardan mürekkep kalabalık çoğalır. O zaman buradan kalkar. O kalabalığın arasına karışırız. Kapıdan içeri dalarız. Kıyafetleriniz, tıpkı, bizdeki Roma Lejyonlarına benzediği için, kimsenin nazarı dikkatini celbetmez. Hiç çekinmeden istediğiniz yerde gezer, istediğiniz Bizans kadınlarına bıyık bükersiniz.

Geçirdiği buhrandan biraz kendine gelen Hâkan sordu:

— Ya, sarayla görülecek bazı işlerimiz olursa:

Balıkçının dudaklarındaki tebessüm, genişledi:

— Ah asılzadem.. Bizansta, altın anahtarın açamadığı ve açamıyacağı hiç bir kapı yoktur. Bana para veriniz, şimdi size imparatorun kellesini getireyim.

Cevabını verdi. Bu söz, Hâkan'ın kalbini yeniden titretmiş. İri bir domuz sucuğunu belindeki hançerle kesen Saluru iğrendirmişti.

Bizanslı balıkcı devam etti:

— Meselâ, Ayasofya kilisesinde akrabamdan bir keşiş vardır. Bu Allah adamı, sırtında altın bir salip olarak ahirete gitmeye yemin etmiştir. Onun için, eline geçen altınların yazıları ve markaları ne olursa olsun birikdirir. Fakat buna mukabil, bu muhterem akrabamın bir meziyeti varsa, o da, en çetin kilitli kapıları bile açabilir. Geçilecek entirikalı yolları, biribirlerine kenetlenmiş olan dalavereli kanalları onun kadar bilen kimse yoktur. Eugün mavilerin, yarın kırmızıların, öbürgün yeşillerin arasında gezer. Fakat gariptir ki Bizansda biribirinin kanına ekmek doğrayan bu üç renklilerin hepsi de onu, ayrı ayrı sever. Kiliselerde, tasvirlerin kaldırılması meselesinde ilk feryadı o kopardı. Fakat aynı günde de (Hora kilisesi) ne (Aziz, Ayayörgi) nin bir resmini asdı. Hergün üç saat (Aya) ların önünde hüngür hüngür ağlayarak dua eden bu kurnaz keşişin adı nedir, bilir misiniz?..

— ....

— Zeytinyağı.

Salur, bir kahkaha kopardı. Hâkan bile dudaklarının ucile gülmekden kendini alamadı.

Bizanslı balıkcı, ciddî bir tavırla Salurun yüzüne baktı.

— Gülmeyiniz, asılzadem... Yarın bu keşişle karşılaşacaksınız.. Ve hissedeceğiniz memnuniyetten dolayı, önüme bir kese para daha atacaksınız.

Diye mırıldandı.

❖

Bu küçük balıkcı kulübesinde, üç kişi, ayrı ayrı düşüncelerle sabahı etmişlerdi. Gün ağarınca, adı Barba Nikola olan Bizanslı balıkcı, her ihtimale karşı ihtiyatlı hareket etmiş.. evvelâ gidip (Langa kapısını) dolaşdıkdan sonra gelmiş:

— Avarların donanması olmadığı için hükûmet, deniz kapılarında fevkalâde tedbirlere lüzum görmüyor. Yolumuz açıkdır. İsterseniz, derhal gidebiliriz. Fakat, benim gibi bir balıkcı parçasının, sizin gibi asılzadelerle beraber gezmesi, Bizansda adet değildir. Siz, beni birkaç adım arkadan takip ediniz.

Demişti.

Hakikaten, Barba Nikolanın dediği gibi, Langa kapısından kolayca geçivermişlerdi. Barba Nikola, önde gidiyor.. Köşe başlarındaki mukaddes tasvirler önünde, haç çıkara çıkara ilerliyordu. Kalabalık cadde ve sokakların gürültüsü, hayatları büyük bir sadelik ve sükûnet içinde geçen Hâkan'la Salur'a hayret veriyor; adeta başlarını döndürüyordu. Bazan, bölük bölük askerlere tesadüf ediyorlardı. Bunlar, nöbet değiştirmek veyahut zayıf noktaları takviye etmek için sûrlara koşuyorlardı.

Küçük meydanlarda, bir takım hatipler nutuk söylüyorlar.. Dün akşam sûrlara yerleşen (Melek ordusu) nun, bu sabah onbin Avarın gözlerini kör ettiklerini tebşir ediyorlar:

— Kadınlar.. Kızlar.. Eli silâh tutamıyan ihtiyarlar!.. Bu orduları beslemek için mum lâzım.. zeytinyağı lâzım.. günlük lâzım... Bütün bunları tedarik etmek için de para lâzım... Çömlekler içinde sakladığınız küflü altınları çıkarın. Şu önümdeki tepsiye atın. Hem şu mübarek beldeyi.. hem de kendi hayatınızı kurtarın.

Diye, feryat eyliyorlardı:

— Ey genç sevgililer!.. Ey, biribirini sevip te henüz birleşemiyen kızlar ve erkekler!.. Ölüm, başlarımızın üzerine siyah kanatlarını germiştir. Ahirete tek başına gidecek olanlar, oradaki fasulye ağacının gölgesi altına giremiyecekler.. Cehennemin harareti altında dayanılmaz azap ve ıstıraplar çekeceklerdir... Geliniz avuçlarınızın içini bana gösteriniz. Sizi, sevgililerinizle birleştirmeyen sebebleri keşfedeyim. Sizi sevgililerinizden uzak tutan büyüleri çözeyim. Sizi, sevgililerinizle birleşdireyim. Yaşarsanız, bu dünyada.. şayet ölürseniz, öteki dünyada mes'ut olun, memnun olun. Aşkın hasret acılarını çekmekden kurtulun.

(Arkası 30 uncu sayfada)

BÜYÜK • AŞK • TARİH • MACERA

HEYECAN • EN GİZLİ VESİKALAR • HAKİKAT

adet değildir.
arkadan takip

kolanın dediği
kolayca geçi-
ola, önde gidi-
aki mukaddes
çıkara çıkara
dde ve sokak-
arı büyük bir
de geçen- Hâ-
veriyor; adeta
Bazan, bölük
f ediyorlardı.
k veyahut za-
ek için sûrlara

bir takım ha-
.. Dün akşam
ordusu) nun,
gözlerini kör
ar :
Eli silâh tu-
orduları besle-
tinyağı lâzım,
bunları tedarik
n... Çömlekler
altınları çıka-
atın. Hem şu
e kendi haya-

rdı :
!.. Ey, biribi-
şemiyen kızlar
şlarımızın üze-
ermiştir. Ahi-
olanlar, ora-
gölgesi altına
emin harareti
ve ıstıraplar
avuçlarınızın
i, sevgilileri-
ebleri keşfede-
n uzak tutan
sevgililerinizle
, bu dünyada..
inyada mes'ut
kın hasret acı-
ın.
uncu sayfada)

E R A

KİKAT

İÇLİ BİR BALON HİKÂYESİ

Yazan :
MÜMTAZ ZEK

Balonlar... Dudak rengi, pırıl pırı, yanan, kor kor yanan balonlar.. Kıp kızıl bir yürek gibi uçan; manikürlü tırnaklarda, turfanda karanfiller gibi açan balonlar.. Yürek, manikür, balon.. Sosyetenin : kilometre taşlarıdır bunlar.. Kıp kızıl yürekten sonra, üzerine gül yaprakları yapıştırılmış al al yanan tırnaklar gelir. Kıpkırmızı balonlar, zevkin ve gösterişin son kilometre taşıdır. Donuk kavun içi cildinin üstünde dal dal, damar damar filizî yaprak açan balonlar.. Narin parmaklarda göbeği ıslak ve yapışkan göbek taşıyan lâle boyalı balonlar.. Ben, batı boyalı ıslak, turfanda karanfiller gibi açan balonlara bayılırım ben.. İşte bu hikâye böyle ve ağlamaklı bir balon hikâyesidir. Balon kadar kor açan.. balon kadar iç olgunluğunu anlatan.. balon kadar uçsuz bucaksız, engin bir gönül masalıdır bu..

Cahit, alev alev yanan, ve göbekten göbekten zonklıyan şakaklarının sıcaklığını gidermek için, önündeki şampanya kovasından bir buz parçası aldı. Buz parçası, kızgın iki fırın kapağı gibi yanan avuçları arasında eridi. Islak avuçlarını şakaklarına sürdü. Kafası, şakakları zonkluyor, içden içden artıyordu Bay Cahidin.. Sanki avuçlarında iki kuş yüreği işliyordu. Atıyordu sanki avuçlarında sıcak, soyulmuş iki kuş yüreği.. Bay Cahit bu gece "Kızıl Balon„ balosuna yalnız gelmişti. Müzik uçar gibi, kanad kadar hafif, su gibi akan bir İspanyol Tangosu çalıyordu. Bir İspanyol Tangosu çalıyordu müzik.. Yaprak kadar kaygan, gözler gibi ışıklı, tüllü bir yüz kadar kokulu bir İspanyol Tangosu.. Cahit beşinci defadır ki dansetmiyordu. Bayan Macideyi uzaktan uzağa tanırdı. Macidenin yanında süğlün yapılı, ince, kırmızı yanakalı bir delikanlı vardı. Macide onu :

— Vacit canım.. Benim başım için.. diye çağırıyordu. Benim için olmaz mı? Onlar yeni tanışmış iki gençti. Belli oluyordu bu.. Belli oluyordu yeni tanıştıkları. Bayan Macide leylâk boylu bir kadındı. Gözler, budayacak fidan arayan bir bahçe makası olurlar bazan.. Cahidin keskin bahçe makası gözleri, Macidenin narin leylâk boyunu kökünden kesmişti. İşte bu leylâk fidanı, Cahidin içinde hafif hafif akan duru suyun kollarına düşmüştü. Akıyordu su. Yürüyordu leylâk fidanı.. Müzik durdu, Macide masaya yalnız döndü. Cahit :

— Bay Vacit büfede mi kaldı ? diye sordu kadına.. O, gözbebeklerinde ışıldıyan iki yaş tanesini, göz pınarlarına dağıttıktan sonra :

— İşi varmış da.. Kalamadı fazla.. diye göğüs geçirdi.

*
* *

Balon dağıttılar baloda... (Kızıl Balon) balosunda balon dağıttılar misafirlere... Macide parmaklarında kıpkızıl, ıslak, turfanda karanfiller gibi açan bir balon tutuyordu. Gözleri ışıklı ve parlaktı. Gözleri göz pınarlarından yaş sürünen kristal bir merdane gi dönüyordu. Cahit, Macideye yava yavaş bir alâka duydu. Seviyord galiba Macideyi... Tuhaf, karışık acı bir his'e... Vacid ge kaldığı için gitmemiş Muhakkak kırılmış gönlü delikanlının... Ca hit, Macidenin gözlerin gözlerini dikti. Macide nin gözleri göz pınarl rından yaş sürünen kri tal merdaneler gibi dö nüyordu. Gözleri, gö yaşlarından, kâğıdlar gözyaşı broşürleri bas Cahidin göz bebekle de, aynı ajans hava siyle haber iletti gö pınarlarına.. Tomurcu landı gözlerinde yaşla Macide uzaklara bak Dansetmiyordu hiç. K der pipeti göz pınar rına birer damla gözy damlatmıştı. Macide denbire ayağa kak Elindeki kırmızı balo uzattı Cahid'e :

— Zahmet olac size Bay Cahit.. de Büfeden şampanya a cağım.. Lûtfen ben g linceye kadar şu balo tutar mısınız ?..

Bir koku, bir ihti rüzgârı gibi kızıl ete lerini havalandıran yürüdü büfeye doğru.. Cahit çok bek di. Bekledi, bekledi, halâ bekliyor. D da bekliyecek..

*
* *

Bu hikâye içli, ve adama ağlama bir his veren bir Balon hikâyesid Balon kadar kor açan, balon kadar olgunluğunu anlatan, balon kadar ıs ve kor yapraklı uçsuz bucaksız bir nül masalıdır bu.. Cahit şimdi bu gönül masalını hatırladıkça, halâ s ladığı balonu yelek cebinden çıka ve şişirir. Parmakları arasından hav salar. Cahit bunu her hatırlayışta, zaman yapar. O bu içli balon masalı umulmaz ve koparılmaz bir bağla çinlidir.

*
* *

Donuk kavun içi cildinin üzeri dal dal, damar damar filizi yap açan balonlar... Narin parmaklarda beği ıslak ve yapışkan koku taşı karanfil yapılı balonlar.. Kor kok hislerin gözcülüğünü yapmak için g kanad açan, kızıl kanadlı kızıl balon

YAZAN: S. KULU

Düğün Gecesi

Gözlerinde hazin bir parıltı ile yüzüme bakıyordu!..

Bu, çok güzel bir genç kızdı. Uzun lepiska saçları, olgun ve arzulu bir endamı, ruhunu tamamile aksettiren şeffaf ve masum gözleri vardı.

Bu kız benim sevgilimdi.

Yalnız, dört senedenberi kendisine karşı olan duygularımı bilmeyen, bir sevgili...

Ne tuhaf!.. Bu gün o benden sevda dilenmek için gelmişti.

Bunu işidince göz kapaklarımın altında bir cehennem tutuştu.

Ona da.. kendime de acıdım.

İçimi dört yıldanberi aydınlatan ışık birdenbire söndü.

Bence, ancak sevilen kadın tapınmağa lâyıktır. Seven kadına acınır.

— Hakikatte kalbinde bir şey yok değil mi yavrum?.. Sadece kendine ufak bir eğlence arıyorsun?

Diye ona sordum. Çünkü böyle olmasını istiyordum. Reddetti:

— Hayır, hayır!.. Ben dört seneden beri seni seviyorum.

— Bunlar çok acı şeyler genç kız!.. çok acı, dikkat et küçülüyorsun.

Kadın vuslat için değil, hasret için yaratılmıştır.

Zehra, beyaz mumdan yapılmış gibi beyaz ve ılık kollarını boynuma sardı. Sevdalı gözlerinde, gözlerimi eriten bir kudret var.

— Bütün bir ömrü seninle yaşamak, sonra beraber ölmek istiyorum.

Diye hıçkırıyor.

Onun bu gözyaşları bile, benim büyük aşkım için bir leke idi. Nefsimle yüreğimde uzun bir mücadeleden sonra, ona:

— Zehra ben başkasını seviyorum, onun hatırasına ihanet edemem...dedim.

Bana gözyaşlarını göstermekten çekinmeyen genç kız, senden artık nefret ediyorum...

Bu yıllardan beri beklediğim, iştiyak duyduğum bir gece idi. Fakat benim tahayyül ettiğim gece bu değildi!..

Zehra bu gece gelin oluyor. Komşu evde bir düğün var. Işıklar, sesler.. ve kahkahalar... Bu gece neş'elenen insanlar nekadar da çok!... Bu gece benim de ıstırabım nekadar çok.. Karanlıktayım. Karşıki pencereler pırıl pırıl....

Zehra bu gece gelin oluyor!... Beyaz tüller içinde uzun lepiska saçlı, olgun endamlı genç bir kız; Ondokuzuncu asır aristokratlarını adıran zülüflü bir erkeğin kolunda, karşı evin merdivenlerini çıkıyor.

"Zehra, bana eş olmalıydı„ diye düşünmüyorum. Bende yarattığı ve yaşattığı hayal, hakikat olsaydı, ne mes'ut olacaktım!

Duygularım nasıl değişti!... Onu reddettikten sonra, o kadar çok sevmeğe başladım ki...

Karanlık köşemde yıldızlarla konuşmak istiyorum. Kulaklarımda hâlâ düğün sesleri var. Zehra benim gelinim olmalıydı!.... Gözlerindeki o hazin parıltı ile, her zaman yüzüme bakmak için!...

Bu düğün benim olmalıydı?..

Ötede genç kızlar, aşk ve ihtiras türküleri söylüyorlar.

Çok uzak göklerde yıldızlar parlıyor...

Ben, ebedî karanlıklara dalıyorum!..

Zehra artık başka bir erkeği kucaklıyor!..

Bana artık tamamile, müebbeden yabancı olan genç kız:

— Şimdi sana tapıyorum...

Yazan : TEVFİK TANYOLAÇ

"Bu yazı İzmir Körler Okulasının kanatlarında barınan Şahinin, eski yaşayışından bir yapraktır„.

Gözlerinde Karanlık, Yüreğinde Aydınlık

Arkadaşım, (Yarım Ay) daki bir resmi göstererek :

— Bak!...

Dedi.

— Düşüncemin bir alanında yaşayan, kemirici yılların eritemediği bir çocuk yüzü vardır. İşte o yüzün sahibi yavru budur.

Baktım: gözleri yumulu biri, on üç yaşlarında var yok. Küçüğün elinde bir flüt var. Burnunun üstünde, kara kelebek gibi konmuş, hiç de yüzüne uymayan kocaman bir gözlük takılı.

Gözüme ilk çarpan da bunlar olmuştu. Çünkü arkadaşım (Yarım Ay)ı gözlerimin önünden çekmiş, ve İzmir Körler okulasındaki bir gezintiyi anlatan yazıdan şunları okumağa başlamıştı bile:

«.... Doktor :— Bayım, körlerin ekserisi san'atkârdır. Meselâ şu yanyana gördüğün flüt çalan iki kör yavru: biri Çocuk Esirgeme Kurumundan; biri de Kimsesizler Evinden geldiler. Fakat öyle bir istidat ki, tarifi imkânsız.. hele küçük Şahin daha çok iyi...»

Uyanan bir andacı bütün çizgilerile yaşamak için, yılların dürülen perd lerine gözlerini dikmiş bir adamdı a kadaşım.

Bakışları, sigarasının çözülüp ö ğümlenen ve eriyen halkalarındaydı.

— Dinle!..

Dedi. Dalgın bir sesle söze başla

— Onunla tanıştığım günü başd başa anlatayım sana:

Bundan beş yıl önceydi, Anka daydım. Güneşin en güçlü bir gü idi. Bunalıyordum. Samanpazarında şerbetçinin limonatası, sıcakta kavru

muş, sararmış bir yaprağa benziyordu. Alnımdaki birkaç damla teri arttırmaktan başka bir şeye yaramadı. Sonbahar yaprağı gibi limonata.

Yeni Ankaranın eski bir sokağına saptım.

Bacanın üzerindeki leylek iki ucundan tutuşmuş bir mumdu sanki. Konuk olduğum evin yeşil kapısı bana, bir ağaç gölgesinin serinlik sunan sevincini verdi. Açık pencerelerdeki perdeler, kırık kanatlar gibi bir ürpermeyi bile taşıyamıyorlar.

Yel okadar nazlı ki, tıkanık bir damara benzeyen sokağa uğramamış, yan bakmamış bile.,

O gün Şahini bana getireceklerdi.

"Kim bilir nerede bunalıyor yavrucak? „ diyordum.

***

Ev sahibi benden önce gelmişti. Sekiz yaşlarında bir çocuğu göstererek:

— İşte getirdim, istediğin Şahini.

Dedi.

Şahin, yeşil sarmaşıklarla çevreli küçük havuzun kenarına sokulmuş, bir elini suya daldırmış oynuyordu, serinliyordu. Kapının açıldığını, geldiğimi duymamışa benziyordu.

Fiskiyeden serpilen su incilerini avcunda tutmağa çalışıyordu. İnce bir derinin örttüğü düşünceli, anlamlı, minik bir yüzü.. bir duru su gibi derisinin altından, havuzun içine düşen filizler gibi belirmiş, damarları gözüküyordu. Ağlayacak çocuk dudakları gibi titreyen iki gözkapağı ve bu iki gözkapağının altında da, ışığı emen sonsuz gecelerin kapkara sülükleri.

Dal gibi bir yapı, bir korkuluk elbisesi, minicik elile sımsıkı tuttuğu bir ağız muzikası: işte Şahin.

Ev sahibi telâşlı telâşlı anlatıyor:

— Şahini buluncaya kadar epi yoruldum. Nerede bulsam beğenirsin?.

Şahin, sözün bitmesini beklemedi, gülerek atıldı:

— Hee!., Uyuya kalmışım amca... duvarın dibinde. Çalgı çalıyorlardı, dinledim. Ben de uyduram dedim muzikamla.

Elini sudan çekti, Üstüne sürdü, kuruladı elini.

— Kalıvermişim orada. Beni buldu, uyandırdı bu amca. Hee.

— Ver elini bakalım delikanlım.

Anlaşıverdik. Çocukları kim severse, çocuklar da onu severler. Şahin sevilmiyecek bir çocuk da değil. Islak eli bir kor gibi yanıyordu. Uzun kirli saçlarını, yanan çıkık alnını okşadım. O, sevilmeye susamış hor bir sokak kedisi gibi, hoşlandı okşamamdan.

— Anlat bakalım Şahin.

Sesime, yumulu gözlerini taşıyan kafasını çevirdi, güldü:

— He, ne diyem amca?

Miniciğin gözlerinden, Şarlonun ünlü potinlerine taş çıkartan papuçlarına varıncaya kadar, söyleyen dertli bir dildi o.

Asıl ona sorulcak bu idi:

— Çocuğum karnın aç mı?

Solgun yüzünde haykıran açlık, çeki-i büyük olan küçük kafasını eğdirdi.

***

Kaşıkla yiyemiyordu. Dökülecek sulu yiyecek te istemiyordu. Kendisini besletmiyordı da..

Sokak, yalınızlık, tekme onu hırçın yapmış. Avucları, kaşık işini görmeğe çalıştı. Bu bir yemek yeyiş değil, bu bir sümürmeydi. Karıncığı doldukça dili çözüldü yavrunun.

Gülerek anlatıyordu:

— Beni arkadaşlarım Çocuk Bahçesine götürürler, beşiklere biniyoh, muzikamı çalıyorum. Sana da çalayım amca.

— Dur amma, alatlama; şu sabunlu bezle ellerini sil de, senin şu güzel havalarını dinleyelim.

Yemek yerken koynuna sokduğu küçük muzikasını çıkardı. Yumruğunu sıkarak haykırdı, dağların sayısız inbiklerinden süzülen bir pınar suyuna özlemesini gösteren bir sesle haykırdı:

— Ah!. Ah!. amca!. bunların büyüğü varmış, büyüğü. Daha iyi havalar çıkarırmış. 70 kuruş.. 70 kuruş., nerede bulayım ki bu parayı ben.

Hiç unutmam; ciğerlerinin son hızıyla bir daha bağırdı:

— 70 kuruş.. 70 kuruş.. hey..

Göz kapakları sinirli sinirli çırpındılar.

— 70 kuruş bulmak kolay Şahin.

Sevincini kahkahasile anlattı. Ateş gibi yanan elini okşadım; sordum:

— Sen hastasın yavrum.

Ses çıkarmadı. Elimi tuttu. Çekti, boynuma sarılmak istedi. Eğildim öpüştük, sarmaştık... dudaklarını kulağıma yapıştırdı.

Gizini fısıldadı:

— He, amca, bende otuz kuruş var. Daha kırk ister diyorlar.

— Çalgıyı ben mi alayım, sen mi alırsın?.

Buruk birşey tatmış gibi dudaklarını büzdü.

— Yoh, beraber gidelim, bana kötüsünü verirler.

— Ne oldun çocuğum? neye kafanı eğdin?.

— Kafam... Ağrıyor kafam.

Sözünü bitirmeden, kanının kırmızı ipliği dudaklarını dikmişti. Burnu kanamağa başlamıştı yavrunun.

Havuzun kenarına, çekisi büyük, küçük kafasını dayadık. Serin su Şahinin kanile tutuştu.

Gelincikleri imrendiren, yanan bir yavrunun kanı bu!..

Güneş parçaları gibi kan lâleleri Şahinin: ve çekilen bir öksüzlüğün gözyaşları bu kan lâleleri.

Saksılardaki çiçeklerinin tozlarını, küçük süzgeçli kovasile yıkayan ev sahibinin güzel eşi, durmuş bizi seyrediyordu.

— Hiç te iğrenmiyorsunuz.

— Sen çiçeklerden, şu tozlu çiçeklerden iğreniyor musun?. Yüzlerini, gözlerini temizliyorsun da...

Bayancık dudaklarını büktü:

— Bu da bir insan çiçeği.. Çiçeği seven..

Bayancık tatlı gözlerile güldü.

— Boşuna üstüne suç alma. Yara yıkamağa alış küçük abla; biz olmasak bu işi sen yapardın. Ben seni böyle tanırım.

— Neden aktı bu amca?..

— Sıcaktan, geçti artık, otur bakalım.

— Ben çalayım da sen dinle.

Taşlığa çömeldi. Taşların üzerinde kenarları tırtıllı kan damlaları vardı. Yeni açmış oylum oylum karanfilleri andırırdı kan damlaları. Taşlık bile, yaşayan insanın kanından çiçeğin açacağını söylüyordu. Şahin kendi bahçesindeydi.

Burnu kanarken de koynuna sokmağı unutmadığı muzikasını çıkardı. Ben, Şahinin çalacağı havadan vazgeçtim. İkinci bir sıkınma ile bir daha kan gelir diye.

O,"çalacağım„ diye zorladı. Ve onun ince dudakları arasında teneke parçasının, adayan büyük varlığının elinde nasıl dillendiğini bize gösterdi.

Sordum, sormak istemezken sordum. Onu hırpalamak istemezken hırpaladım. Niçin böyle yaptım bilmiyorum. Acaba, bu yaşama örsünde ezilen yavrunun, dayanma gücünü mü tartmak istiyordum. Sormak istemezken sordum işte:

— Şahin baban var mı?

Dudaklarını çalgısından ayırmayarak içini çekti:

— Görmedim onu, ata binermiş. Kılıcı varmış. Güzel muzika çalarmış.

Bu, rüyasındaki babası olacak. Onun, baba özleyişini birkaç sözle öyle bir anlatışı vardı ki.. hemen sözü çevirdim ve başka bir sorguyla oyalamak istedim:

— Anan var ya; o da baba sayılır yavrum.

Yarasına el atılan bir dermansız gibi fırladı, kaşları çatıldı:

— Bırak onu, bırak. Bulsam onu kıtır kıtır keserim:

(Arkası 31 inci sayfada)

Tipler :

Yazan : NURULLAH ATAÇ

Tek Görüşlü Adam

Bay Yakub Ömer kendini o kadar beğenir, her düşündüğünün doğruluğuna o kadar inanır; ve bunu o kadar belli eder ki, onu her gördüğünüz yerde kızdırmak, en bağlı olduğu fikrin tersini söyliyerek kızdırmak istersiniz. O, şu şairi, bu romancıyı mı seviyor? Siz hemen içinizde, her ikisinin de bir para etmediklerini ileri sürmek isteğini duyarsınız. Ötekinin, berikinin sözüne öfkelenip de, ona göre fikir yürütmenin çocukluk olduğunu mu sanıyorsunuz? Hele Yakub Ömer'le bir konuşun. O, hani şu, insanı orucunu bozduracak kadar kızdıran gâvurun eşidir.

Bay Yakub Ömer'in dalına basmak ta haylı kolaydır. Onun yanında :"insan oğlunun günden güne ilerlemekte olduğunu„ söyleyin, yeter. Önce size : "Vah zavallı !„ der; şöyle bir bakar, omuzlarını silker; başka şeylerden söz açar. Fakat siz hiç aldırmayın; susup onu dinleyin. Ne yapar, ne eder, insanlığın ilerlediği inanının akıllı bir kimsece bir an bile kabul edilmiyecek bir vehm olduğunu isbata çalışır. O vakit siz ona şaşarak, isterseniz gülümsiyerek bakın. O, kızıştıkça kızışır, köpürdükçe köpürür. Bay Yakub Ömer'e bakılırsa insan oğlunun özünde sevgi gibi, inanmak gibi, mal biriktirmek, ün kazanmak, iyilik, kötülük gibi bir takım değişmez hisler vardır. Bunlar yeryüzünde ilk adam gözüktüğü gün ne idiseler, bugün yine odur; ancak kendilerini gösterme şekilleri biraz başkalamıştır.

Eh ! böyle şeyler de söylenebilir; nitekim birçok kimseler dünyayı böyle görür. Ancak Yakub Ömer'in sözlerinde insanı sinirlendiren taraf, böyle düşünmekte bir incelik, bir derinlik olduğunu, insanlık ilerliyor diyenlerin ise sadece her işin yüzüne bakmakla kaldıklarını sanmasıdır. Onun gözünde kendi gibi düşünmiyen, kendi gibi duymıyan: ya kaba saba, alık; yahut ki asıl bildiğini gizliyen bir adamdır.

Bay Yakub Ömer niçin böyledir? Kestirme bir cevap olsun diye : "Budalalığından !„ denebilir. Pek te yalan olmaz ama, işin doğrusu bu kadar basit değildir. Bay Yakub Ömer böyledir, çünkü bunların hiç birini kendi düşünmemiş, hattâ birçok düşüncelerle tanışıp bunları kendisi seçmiştir. Bay Yakub Ömer bir tek yolda yürümü[ş,] orada görmediği her şeyi yanlış, kö[tü,] temelsiz saymağa alışmıştır. Eliniz[de] kendisinin her sayısına şöyle bir g[öz] gezdirdigi mecmuadan başkasını gö[r]mesin; hemen o üstünlük tavrunu ta[kı]nıp : "Ben bunu değil, falan mecmua[yı] okurum„ der.

İnsan kendi bulduğu hakikatle[re] elbette bağlıdır, fakat onları ara[mış] olduğu, bulmadan önce kendisi [de] başka türlü düşündüğü için, o hakika[t]lere erişememiş olanların muhakk[ak] birer budala olmadığını bilir.

Türk okur yazarlarının çoğu B[ay] Yakub Ömer'i andırır; birer muharri[re,] birer "école„ e ; biraz geniş tutal[ım,] birer dile bağlanmışlardır. Bütün d[o]runun, iyinin, güzelin ancak ve anc[ak] o muharrirde, o "école„ de, o di[lde] bulunacağına inanmışlardır. Kendi [bil]diklerinden başka türlü söze ku[lak] vermek istemezler.

Edebiyatımızın hep bir teviyel[de] insanı çıldırtan, boğan bir teviyel[ik] içinde geçmesi belki bundandır. Çün[kü] bir tek fikre bağlanmak, taassub, h[er] vakit ve her yerde hep biribirine be[n]zer şeyler doğurur.

BAYANLAR YAZ GELDİ

Yakında plâj sefaları başlıyacak!.. Bu yılın en Son Moda Mayolarından size birkaç örnek.

BAYANLAR SİZİN

İçin SAÇ Modaları

Bir Bayan için baş tuvaleti ve kuafür; elbise, şapka ve ayakkabından daha ehemmiyetlidir. Çünkü kadında, en büyük tesiri baş yapar. Bir yüzün en canlı ve çekici ifadesini temin eden"de baş tuvaletidir

Baş tuvaleti şeklinin çehre ile olduğu kadar, saçın rengi ile de alâkası vardır. Onun için baş tuvaleti intihab ederken: yüzünüzün yuvarlak veya uzunluğu derecesinde siyah, kumral veya sarı saçlar da gözönüne getirilmelidir. Saç tuvaletleri arasında uzun saçlar, kısa saçlar, bukleliler, düzler, kıvırcıklar vardır.

Eğer sarışın iseniz: bukleli, hafif ondüle, veya yatık saçlardan birini intihab edebilirsiniz.

Eğer koyu kumral veya esmerseniz: kısa veya yarı uzun saçları, bukleli, enseye doğru uzanmış şinyonlu baş tuvaletlerini tercih ediniz. Açık kumral saçlılar, saçlarının renklerini fazla açmak için hiç zahmet etmesinler. Çünkü onların saçları zaten ziyaya göre değişir. Enseye doğru bukleli baş tuvaletleri onları cazib gösterir.

Kumral saçlar, diğer saçlardan daha fazla itina edilmeğe muhtaçtır. Onları her hafta sabunla yıkamak, sonra içine birkaç damla limon katılmış bolca sudan geçirmek icabeder. Sonra sabah ve akşam öne arkaya doğru fırçalamalıdır. Eğer bunlar yapılmazsa renkleri koyulaşmıya, veya kaybolmıya başlar.

Kızıl saçlara gelince: bunlara da şatafatlı baş tuvaletleri pek iyi gitmez.

Güneşte yanmış bir tene, kızıl saçlar çok yaraşır.

Nasıl baş tuvaleti yaparsanız yapınız, size başlıca öğüdüm saçlarınızı sabah akşam ayrı ayrı hizalarda fırçalamanızdır. Saçlarınızın rengini, parlaklığını ve elâstikiyetini korunması; baş tuvaletinizin kolayca yapılması için, bundan iyi bir çare, bundan güzel bir yol yoktur.

NAPOLEONUN AŞK MEKTUBLARI

Napoleon ölürken, yüreğini çıkarıp Marie Louise'e göndermesini, doktoruna vasiyet ediyor....

Sıhhatim mükemmeldir. Hiçbir zaman kendimi bu kadar iyi duymamıştım. Allahaısmarladık sevgilim. Kralı tarafımdan öp.

Napoleon

Napoleon birkaç gün askerî işlerle meşgul olduktan sonra Parise gitti.

Marie Louise hükûmet naibliğinden çekildi. Artık Napoleon'u görebiliyor ve en sevdiği işler olan (broderi), resim ve piyano ile iştigal edebiliyor.

Napoleon 14 ikinciteşrinde Ayan meclisinde irad ettiği nutukta: "vakıa pek büyük ve tehlikeli hadiseler vuku bulduysa da, bunlar ne Fransaya, ve ne de bana asla galip gelemediler" dedi.

25 İkincikânunda tekrar cepheye gitti. Pariste Fransız ordularının müttefiklere karşı koyamıyacağı endişesi vardı.

10 Şubatta şiddetli bir müsademe vukubuldu ve o gün Napoleon Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

Sampober 10 Şubat

Sevgili Louise'im!...

Muzafferiyet! 12 Rus alayı mahvettim ve 6000 esir tuttum. 40 top ve 200 mühimmat arabası da zapteyledim. Kumandan Generallerle, bütün Generaller esir düşmüşlerdir. Ben ancak 200 telefat verdim. İnvalide meydanında toplar atılsın, ahaliye havadis verilsin. Şenlikler yapılsın. Düşmanı kovalıyorum.

Napoleon

Şimdi Parisde fikirler değişiyor. Herkeste yeni yeni ümitler uyanıyor. Her tarafta şenlikler yapılıyor. Opera tiyatrosunda oyun kesiliyor, orkestra zafer marşını çalıyor. Aslan uyanmıştır.

Diğer taraftan Marie Louise'in hareketleri de, Napoleon'a endişe veriyordu. Çünki Marie Louise makamının şeref ve haysiyetini muhafaza etmiyor, saraydaki damdönerlerle beraber konuşuyor, eğleniyordu. Napoleon bu hususta kendisine şu mektubu yazdı:

Mart 13 sabah saat 8

Sevgili Louise'im!...

Bayağı adamlarla görüştüğüne çok üzülüyorum. Hiç kimse ile görüşme. Senin şeref ve haysiyetine muhaliftir. Madam De Monteskiyo'nun, senin huzurunda münasebetsiz hareketlerde bulunabilmesi için, kötü nasihatler almış olması icabeder. Ancak adî kadınlara yakışan, ve senin şeref ve haysiyetini ihlâl eden şeyler hakkında hiç kimse ile söyleşme.

Polis nazırile sair nazırları yanına yaklaştırma. Fakat her şeyden evvel sevinçli ol ve sıhhatine dikkat et.

Napoleon

Napoleon,yeni yeni taarruzlara girişen düşmanın, savletlerini tenkil etmek mecburiyetinde bulunuyordu. Hiç değilse Avusturyalılar yola getirilebilseydi! Halbuki bu hususta hiçbir ümit görünmüyordu.

Napoleon, bu düşünceler içinde oyalandığı esnada idi ki, Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

Planey 20 Mart sabah saat 1

Sevgili dostum!...

Dün Aube ve Seine geçitlerini zorladım. Mery'yi zaptettim. Paris ile Troyes arasındaki yollar kesilmiş, düşman bütün Aube vadisini boşaltmıştır. Vaziyetim iyidir. Sıhhatim mükemmeldir. Hava çok güzeldir. Babana yaz ki: "Fransayı tahkir ve Anversi zabtetmek suretile bizi sulhe icbar etmek fikrinin tatbiki mümkün değildir„. Zaten kendileri katî surette mağlup olmuşlardır. Kendisi öyle İngilterenin ihtiraslarına ve Fransız düşmanlarının gayızlarına kapılacağına; ancak devletinin menafiini.. ailesisinin refahını.. ve kendi şahsının huzur ve rahatını düşünmelidir.

Mahaza Frankfurtda tesbit edilen esaslar üzerine sulh akdolunabilir. Çünkü o zamandır ki sulh daimî bir mahiyet ihraz edebilir. Ve ancak bu husus kendi memleketinin de menafiine tevafuk eder. Birkaç ay geçtikten sonra, kendi menfaatlarına çok muhalif bir sulh akdine mecbur olacağını düşünmeli ve korkmalıdır.

Bütün mevcüdiyetle senin olan

Napoleon

Napoleon 27 Martta vaziyeti anladı. Fakat artık vakit pek geç idi. Paris kurtarılamıyacak bir hale gelmişti. 29 Martta Marie Louise küçük kral ile birlikte Paristen uzaklaşmağa Rambouillet'ye gitmeğe karar verdi. İmpratorun Parise geldiğini görmek istemiyordu. Küçük kral ise babasını görmek istiyor, hiç bir nasihat dinlemiyor: "Babam burada bulunmadığı zaman bu evin sahibi benim; ve hiç bir vakit buradan ayrılmıyacağım„ diyordu. İki gün sonra Paris teslim olundu. O gün Napoleon Marie Loiuise'e şu mektubu yazdı:

"La Cour de Francı 31 Mart, sabah saat 3

Sevgili dostum!..

Parisin müdafaası için buraya geldim. Halbuki vakit geçmişidi. Şehir akşam üstü teslim olundu. Ordumu Fontaineblau civarında toplayorum. Sıhhatım yerindedir. Seni mükedder eden hali düşününce ben de müteessir oluyorum.

Napoleon

Napoleon Nisanın dördüncü günü terk saltanat vesikasını yazdı. Bunda: "oğlunun ve hükûmet naibesi imparatoriçenin hakları ile katî surette bağlı bulunan vatanının selâmeti için, tahtan, Fransadan ve hatta hayattan ferağata hazır bulunduğunu„ söyliyordu.

Diğer taraftan Marie Louise de babasına şu mektubu yazıyordu.

„Pek sevgili babam!...

Size iltica ediyorum. Bana merhamet ediniz. Dünyada benim en kıymetli olan evlâdımı size tevdi ediyorum..„

İntizar halinde, endişeli günler geçirildi. Bu esnada Napoleon Marie Louse'e şu mektubu yazdı:

"Fontaineblau 11 Mart, sabah saat 9

Sevgili dostum!..

Üzüntülerin kalbimi sızlatıyor, beni

tahammül edemiyecek derecede müteessir ediyor. Acılarını yenmeğe çalış! Bu akşam benim hakkımda yapılan tertibatı bildiriyorum: Bana Elba adasını veriyorlar. Sana ve oğluna da Parma, Guastala, Piacenza'yı veriyorlar. Bu havalinin 400,000 nüfusu ve üç dört bin milyon varidatı var. Ne vakit Elba adasında oturmaktan bıkar ve benden de usanırsan - ki yakında öyle olacağı da melhuzdur, zira ben ihtiyarlanıyorum, sen ise henüz gençsin - hiç değilse bir evin ve güzel bir peyzajin bulunacaktır. Sıhhatım yerindedir. Metanetim her şeye galiptir, ve galip gelecek... Bilhassa ne vakıt ki benim kötü taliime iştirâk ederek, bu halden de memnun olabildiğini gösterirsen.

Allaha ısmarladık sevgili dostum, daima seni düşünüyorum. Senin elemlerinin benim için dahi pek derin kederler teşkil ettiğine emin ol.

Bütün mevcudiyetle
senin olan
Napoleon

Kolenkur Paristen, saltanatı terkettiğini mutezammın beyannameyi imzalatmak üzere, Napoleon'un yanına geldi. Beyannameyi Napoleon'a taktim etti. Napoleon derin bir sükûttan uyandı, kendisini topladı. Masanın önünde durarak tarihte malûm olan intihar sözlerini sarfetti.

Napoleon gece odasına çekilince, Rusya'dan ric'at ettiği günden beri üzerinde taşıdığı zehiri içmişti. Halbuki zehir tesirini kaybetmiş. Napoleon: "ölüm beni istemiyor,, dedi; ve beyannameyi imzaladı. Bu esnada Marie Louise'e şu mektubu yazdı :

Fontaineblau 14 Sabah saat 1

Sevgili Louise !..

Sıhhatinin fenalaşmış olduğunu bilirim, ve korkarım ki gece yolculuğu seni çok yoracaktır. Benim sıhhatim yerindedir. Yola çıkmaklığım için lâzım gelen hazırlıklar yapılıncaya kadar, geçecek olan zaman bana çok uzun gelecektir.

Elba adasının havası çok güzel olduğu söyleniyor. İnsanlardan o derece nefret ediyorum ki, artık saadetimi hiçbir vakit onlara bağlamıyacağım. Yalnız sen, sen beni mes'ut edebilirsin. Allaha ısmarladık sevgili dostum. Küçük Kıral'a bir buse. Babana her türlü iyilikler temenni eder ve bize karşı hayırhah olmasını dilerim.

Bütün mevcudiyetile senin olan
Napoleon

Halbuki Marie Louise gelmedi. Avusturya İmparatoru Rambouillet'de kendisini ziyaret etti, ve hastalığına rağmen sair ziyaretlere de vesile teşkil etti. Napoleon Marie Louise'in kabul ettiği bu ziyaretleri işitti, ve kendisine şu mektubu yazdı :

Fontaineblau 19

Sevgili Louise'im !..

İmparator Aleksandre'ı kabule mecbur olduğundan dolayı sana çok acırım. Ancak, diğer taraftan kendisi nezaketli ve muhakemeli bir kimsedir; ve senin hoşuna gitmiyecek sözler söylemiyeceğini ümit ederim. Halbuki Prusya Kralını kabul etmek mecburiyetinde bulunmaklığından dolayı, sana kat kat ziyade acırım. Çünkü o fena niyette bulunmasa bile, seni gücendirecek sözler söylemek vaziyetindedir.

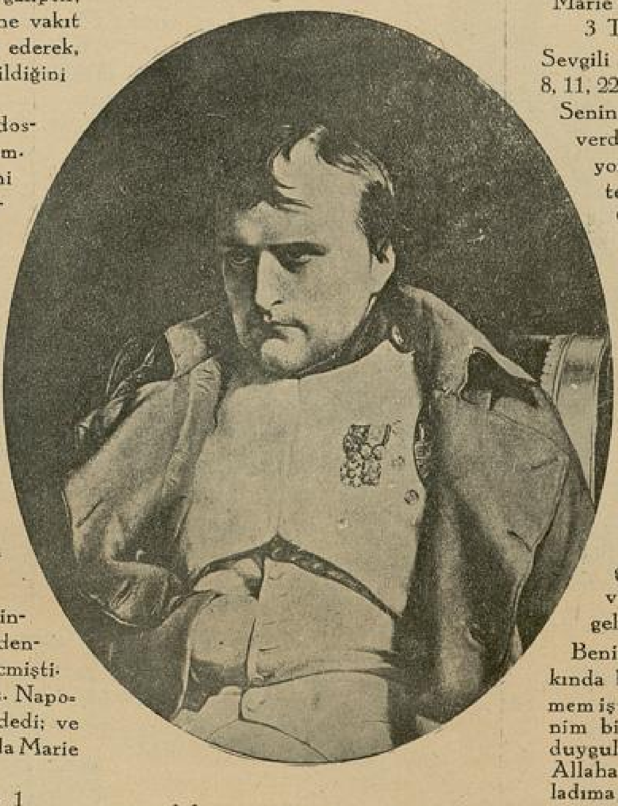

Ümid ederim ki, son zamanlarda taliin bize gösterdiği huşunetlere asla ehemmiyet vermiyerek, cesaretini muhafaza; ve senin vaziyetin ile benim mevkiimin şerefini sıyanet edeceksin. Oğlumu bir kere öp! Ona iyi bak. Allaha ısmarladık tatlı dostum.

Bütün birlik hayatımız müddetince
senin olan
Napoleon

Marie Louise Viyanaya doğru yola çıkmış bulunduğu esnada, Elba'ya varan Napoleon'un ilk düşüncesi kendisine, şu mektubu yazmak oldu :

Porto Ferriyo, Mayıs 4

Sevgili dostum !.

Sakin bir hava ile dört gün yolculuk ettim. Beni deniz tutmadı. Şimdi Elba adasında bulunuyorum. Pek güzel bir adadır. İkametgâhım mutevazı bir haldedir. Mamafih birkaç haftaya kadar her şeyi sıraya koyacağım. Senden hiçbir haberim yok. Bütün gün beni üzen ancak bu habersizliktir. Sıhhatim çok iyidir. Allaha ısmarladık sevgili dostum. Şimdi benden çok uzak bulunuyorsun. Halbuki ben, yalnız benim Louise'imi düşünüyorum. Evlâdıma yürekten bir buse.

Bütün mevcudiyetile senin olan
Napoleon

Yalnızlık

Elba'da Napoleon'un oturduğu eski bir İspanya kasrının, en iyi altı odası Mari Louise'e tahsis olunmuştu. Mari Louise hastalıktan kalkar kalkmaz oraya gidecekti. Bu ümid üzerinedir ki Napoleon Marie Louise'e şu mektubu yazdı :

3 Temmuz 1814

Sevgili Louise'im !..

8, 11, 22 Tarihli mektuplarını aldım.

Senin sıhhatin ile, evlâdım hakkında verdiğin haberler beni çok sevindiriyor. Ümid edrim ki mümkün mertebe çabuk Toskana'ya geleceksin. Oradaki banyolar Eks banyoları kadar iyidirler; ve tedavi hususunda aynı tesiri haizdirler. Hatta Toskana'nın daha başka meziyetleri de var: Mektuplarını daha çabuk alabilirim, ve sen de Parma'ya daha yakın bulunmuş olursun. Evlâdını birlikte getirebilir ve böylece kimseyi rahatsız etmiş olmazsın. Herhalde Eks'e gitmekliğin üzüntüyü muciptir. Şayet bu mektup Eks'e vardığın gibi eline geçerse, derhal bir banyo almanın ve ondan sonra doğruca Toskana'ya gelmekliğini rica ederim.

Benim sıhhatim yerindedir. Senin hakkında beslediğim duygular asla değişmemiştir; ve hiç değişmiyecektir. Benim bir tanecik arzum: seni görmek ve duygularımı isbat etmekten ibarettir. Allaha ısmarladık sevgili dostum. Evladıma yürekten bir buse.

Bütün mevcvdiyetile senin olan
Napoleon

Marie Louise, Napoleon'un mektuplarını seyrekleştirdiğine zahip oluyor du. Halbuki hakikatı halde Napoleon kendisine yazıyor, fakat yazdığı mektuplar Marie Louise'e gösterilmiyor idi. Şimdi artık Napoleon dahi şüphelenmeğe başlamıştı. Marie Louise'e şu mektubu yazdı :

Elba; 18 Ağustos

Sevgili Louise'im !..

Şimdiye kadar sana birçok mektup yazdım. Öyle zannederim ki sen de aynı veçhile hareket etmişsindir. Halbuki senin, Viyanadan hareketinden sonra yazmış olduğun mektuptan başka, hiçbir mektubunu almadım. Evlâdım hakkında dahi hiçbir haberim yok. Bu hareketin pek haşin ve pek zalimanedir. Annem buradadır ve iyidir. Rahatı için her şey temin olunmuştur. Ben de iyiyim. Senin ikametgâhın hazırdır; ve Ey-

(Arkası 32 inci sayfada)

(Harihero) Yamyam köyünün Reisi BUMA

Yamyamlar Arasında

Beni doğruca reisin evine götürdüler. Evin içi heman vahşilerle doldu. Benimle kucaklaşıyorlardı.

Reis iri yarı, güçlü kuvvetli, yaşlı bir adam idi. Başında, uzun kuştüyü bukleler ile yapılmış garip bir şapka vardı. Yanakları ve çenesi, beyaz sırtlan kıllarından örülmüş yapma bir sakalla süslenmişti. Gayet vahşi olmakla beraber, misafire karşı gayet ince idi. Hararetimi gidermek için bana Hint cevizi suyu verdi.

Yamyam reisinin evinde

Reisin evi geniş ve büyüktü. Bu Harihero köyü yamyamları reisinin ismi (Buma) idi. Karısı boylu boslu ve güzel bir kadındı. Yalnız biraz pisti. Kadın bana nefis yemekler çıkardı: (Yam) denilen kökten yapılmış Hintcevizi kremalı çorba; (taro) dan yapılmış kremalı ve bademli haşlama; iri bir tatlısu balığı kızartması. Midem tıka basa dolmuştu.

Yemekten sonra köyü gezmeğe çıktık. (Buma), köyün ortasında geniş bir bina içinde yirmi sekiz büyük karavana gösterdi. Hepsi ağızlarına kadar, yamyamların çok sevdikleri bir tatlı ile dolu idi. Hesap ettim bu ağaç karavanalar içinde en az iki bin kilo tatlı vardı.

Reisin evine geldiğim zaman vücudümde bir kırgınlık ve ayaklarımda bir zaaf duydum. Dişlerim titremekten biribirlerine vuruyordu. Fena bir (malarya) ya tutulmuştum.

Evin içi dağlardan inmiş korkunç vahşiler ile dolmuştu. Saçları, tarak yüzü görmediğinden, karma karışıktı. Bu adamlara çok dikkat edemedim. Hemen yatağa yattım. Çırçıplak vahşilerin, sert nağraları bile kulağıma girmiyordu.

Gece üzerime nöbet geldi, daldıkça korkunç rüyalar görüyordum.

Nöbet ateşleri arasında duyduğum gürültüler

Şikago Üniversitesi Profesörlerinden Abraham Bill 1934 yılının tamam yedi ayını, orta Afrikanın balta görmemiş ormanlarında.. ıssız adalarında geçirdi. Bu geniş sahayı bir baştan bir başa dolaştı. Orada pek derin bilimsel araştırmalarda bulundu.

Bu korkunç ve çok yorgunluklu gezgin arasında, birçok kereler ölümle karşı karşıya geldi. Amerikaya dönünce bütün başından geçenleri, görüp öğrendiklerini iki büyük cilt halinde bastırdı.

Şu okuyacağınız satırlar; bu eserin en müheyyiç ve orijinal yerlerinden alınmış bir parçadır:

Bambo kamışları fıçı işini görüyor

Yolda birkaç yerli kadın gördük. Ellerinde uzun Bambo kamışları vardı. Kamışlarda deniz suyu varmış. Kadınlar deniz suyunu, yemekte tuz yerine kullanmak için götürüyorlarmış.

Kadınlar birdenbire benden ürktüler. Yanımdakilerden biri, zararsız bir seyyah olduğumu söylediği zaman, kadınlar müsterih oldular.

Korkunç yamyamlar arasında

Geldiğimiz köy en korkunç yamyamların oturduğu (Harihero) köyü idi.

Bir zaman evin önünde büyük baltalar ve satırlarla et kırılıyor ve kıyılıyor gibi garip sesler işittim. Sayıklarken reis (Buma) yı da gördüm. Bir insanı yatırmışlar; büyük baltalarla zavallının üzerine birdüzüye vuruyorlardı. Kulağımın işittiği ve gözümün gördüğü bütün bu şeyleri bir araya toplayıp anlamağa çalıştım, beceremedim.

Bir zaman vahşilerin, büyük bir ateşin alevleri önünde, korkunç nağralar atarak dansettiklerini işittim. Hepsinin ellerinde birer insan kellesi vardı. Sonra dans durdu. Vahşiler ellerindeki kelleleri, başsız duran ölülerin üzerine koydular.

Köpekler acı acı tekrar uludu. Horozlar öttü. Sabah olmuştu. Biraz uyudum. Uyandığım zaman bir parça kendime gelmiştim. Vahşilerin ziyafet yerine güç halle gittim. Uzak dağlardan, köylerden gelmiş dört yüz vahşi; ziyafet sofrasına oturmuştu.

Sofra kırk yarda uzunluğunda ve on kadem genişliğinde idi.

Ziyafette, yamyam reisin söylevi

Reis (Buma) bir söylev söyledi. Ölmüş babasını anmak için bu ziyafeti veriyordu. Yamyamlar bir yandan ön-

Yamyam reisi Buma'nın Veliahtı Rihero

Yedi Ay !..

lerindeki yemekleri yiyorlar; bir yandan da evlerine götürmek için, yemeklerin bir kısmını yanlarındaki kaplara ve torbalara dolduruyorlardı.

Herkes beğendiği yemekten yiyordu. Reis bana bakarak (Mane-Huka) dedi. Bu "yemek seç" demekmiş.. Hasta olduğumdan yiyesim yoktu. Kaplardaki etlerin manzarası hoş olmadığı gibi, kokusu da pek fena idi. O dakika bu etlerin bir insana, kimbilir hangi zavallı bir ademoğluna ait olduğunu düşününce, tüylerim ürperdi!.. Bütün vücudumu yaman bir titreme ve tiksinme aldı.

Afrikada büyük tetkikler yapmak için yola çıkmış olmasaydım.. vazife ve bilgi sevgisi; bütün bunlara katlanmağa beni zorlamasaydı; bu korkunç adamlar arasında bir tek dakika durmayacaktım!...

Reis Buma, yemek seçmekte beni serbest bıraktı, tavuk istedim. Burada daha bir gün kadım ve ertesi sabah erkenden yola çıktım.

Ziyafet insan etindenmiş

Kılavuzum zenci (Dik), yolda bana: "ziyafetin nasıl olduğunu?" sordu. Anlattım... zenci ardı arası kesilmeden gülüyordu. Meğer tahminim çok doğru imiş. Gözümün önünde dört yüz yamyamın yediği yemekler, düşman kabilelerden esir edilen birçok zavallı kadın ve erkeğin etinden pişirilmiş imiş!.

Nöbet esnasında kulağıma gelen acı acı sesler, etleri pişirilmek için korkunç bir surette boğazlanan ve kesilen zavallı kadın ve erkeklerin iniltileri imiş!..

***

Bir misyonerle karşı karşıya

Yamyamların yaşadıkları bir adada Misyoner doktor (Dek) le karşılaştım. Bu papas (Malayna) dağlarındaki yamyamlar arasından geçerek, adayı bir sahilinden diğer sahiline dolaşmıştır.

(Malayna) adasının her bucağını ilk gezen Avrupalı, bu papasdır. Kendisinden bu korkunç gezgine nasıl cesaret eylediğini sordum. Dedi ki:

— Adayı baştan başa dolaşmanın, büyük bir ihtiyatsızlık olacağını bildiğim halde, nasılsa bu tehlikeli işe girdim. İlk oğradığım köyde beni gören yamyamlar şaşkın ve alık alık yüzüme baktılar. Ben de bu şaşkınlıktan istifade ederek hemen ellerini sıktım. Yiyecek aldım. Yamyamlara düşünme için vakit bırakmıyarak, hemen yola düzüldüm. Her rastgeldiğim yamyam köyünde bu manevreyi kullandım.

— Silâhlı mı idiniz?

— Hayır. Yalnız, yanımdaki uşakların zoruyla, yanıma bir çifte almıştım. Zaten yamyamlara karşı silâh kullanılamaz. Manevî kuvvet ve tesir en iyi silâhtır. Bununla beraber adanın diğer sahiline yetişdiğim zaman, derin bir nefes aldım. Hakikaten tehlikeli bir teşebbüste bulunmuşum.

Bence papas, yamyamların arasından sağ kurtuluşunu ruhanî tesir ve kuvvetten ziyade, tesadüfe borçludur. Son derecede kanlı ve yabanî olan bu canavarlar arasında, emin bir surette gezmek için en iyi çare, güzelce silâhlanmış olmaktır.

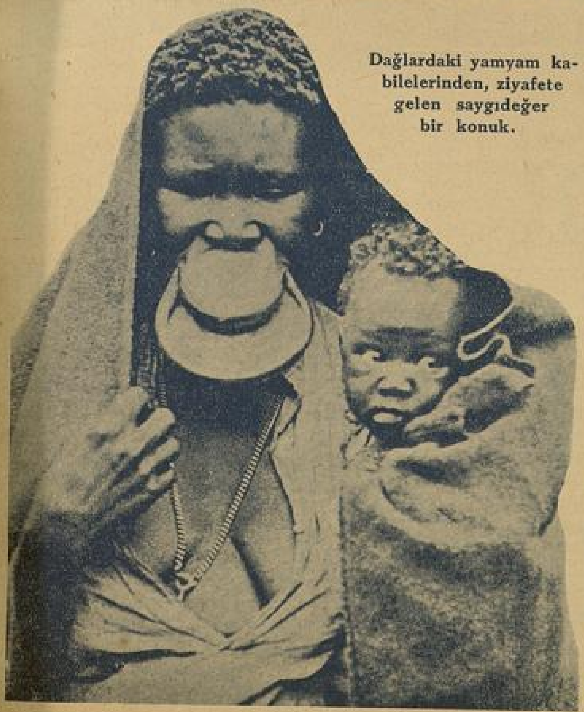

Dağlardaki yamyam kabilelerinden, ziyafete gelen saygıdeğer bir konuk.

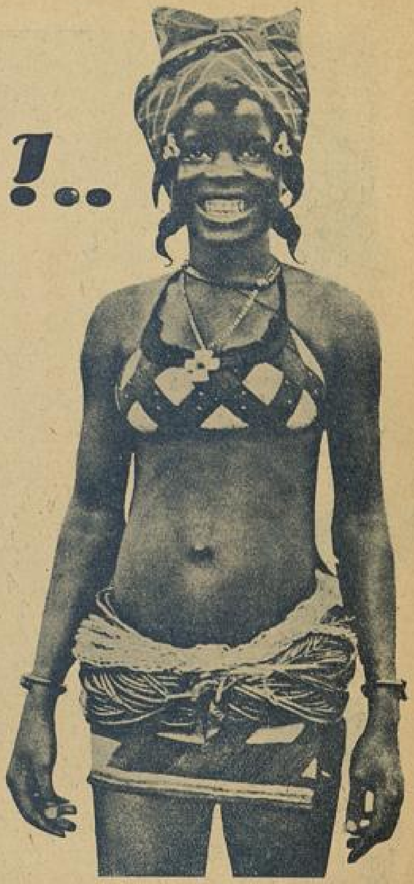

Reisin karısı boylu boslu güzel bir kadındı...

Yamyamlar avlarını nasıl öldürürler ?.

Yamyamlar son derecede kan dökücü ve vahşi olmakla beraber, pek budala ve saftırlar. Onları kötü fikirlerinden çevirmek, ve hattâ kendileri ile arkadaş olmak çok kolaydır.

Lâkin bu işi başarmak için diplomatlık; soğukkanlılık ve açıkgözlük lâzımdır.

Yoksa insan kaş yapayım derken göz çıkarır. Acınacak bir surette ölmeğe mahkûm olur. Yamyamlar elinde ölmek kadar korkunç bir şey olamaz. Bunlar ellerine geçirdikleri adamı hemen öldürmezler. Evvelâ ellerini bağlarlar. Sonra omuzunda «köprücük kemiğinde» keskin kamışlar ile bir delik açarlar. Bu deliğin içerisinden zavallının gövdesine ufak taş ve kum taneleri doldururlar. Bu bitince, onu başı boş bırakırlar. Acınacak adam, ciğerlerini dolduran kum tanelerinin verdiği görülmemiş sancılarla döne döne, bağıra bağıra can verir.

Ölüme mahkûm bir adam ne kadar çok kıvranırsa, ne kadar bağırırsa, yamyamların vahşi zevkleri o kadar artar. Yamyamlar kadar insana işkence vermekten dat alan bir halk dünyada yoktur.

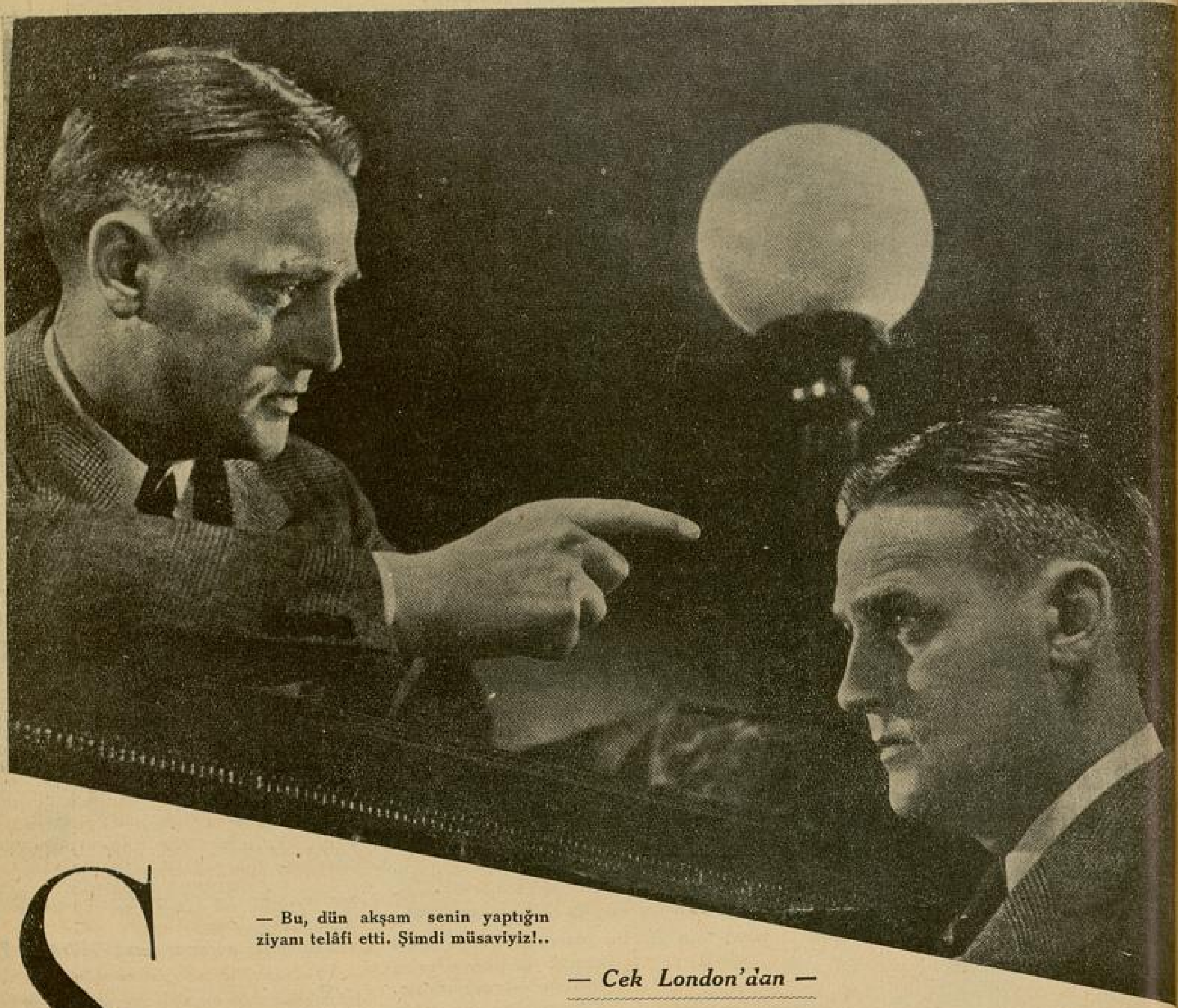

— Bu, dün akşam senin yaptığın ziyanı telâfi etti. Şimdi müsaviyiz!..

— Cek London'dan —

SEMPER IDEM

Doktor Bicknell memnun idi. Bir gece evvel ufak bir tesadüf, ufak bir dikkatsizlik yüzünden, kurtulabilecek bir hasta ölmüştü. Bu adam da sayısız hastalardan biri, bir gemici idi. Buna rağmen hastane müdürü, sıkıntısından yerinde duramıyordu. Müdürün canını sıkan hastanın ölümü değildi. Bunu biliyordu. Halbuki doktor ameliyatı ne kadar da iyi yapmıştı. İşte asıl canı buna sıkılıyordu. Doktor cerrahî fenninin en nazik bir ameliyatını, muvaffakiyetle başarmıştı. Fakat ondan sonraki tedavi hastabakıcılara, müdüre kalmıştı. Ve işte hasta ölmüştü. Fazla değil; bu bir parça dikkatsizlik, doktor Bicknell'in kanını başına çıkarmağa, hastabakıcıların yirmi dördünü biribirine geçirmeğe kâfi idi.

Fakat, evvelce de söylediğimiz gibi doktor memnundu. Müdür korka korka, titreye titreye hastanın öldüğünü haber verdiği zaman, doktorun dudaklarından bir kelime bile çıkmadı. Hayır, doktorun hiddetli bir sualile yırtılacak olan hava yırtılmadı. Müdür, doktorun meseleyi anlamadığını zannederek tekrarladı. Doktor Bicknell sabırsızlıkla cevap verdi:

— Peki peki.... anladım. Semper Idem ne halde? Hastaneden çıkıyor mu?

Müdür:

— Evet şimdi, birazdan gidiyor. Diye cevap verdi.

Müdür işinin başına dönerken, i... dinle dolu duvarların arasında, sü... netin bozulmamış olduğuna seviniyor...

Doktor Bicknell için Semper I... m'in iyileşmesi, ötekinin ölümünü te... ediyordu. Ona göre hayatlar, mesl... nin fena fakat zarurî birer hâdisele... den başka bir şey değildi. Ancak va... alar, vak'alar onun için her şey... Herkes doktoru bir kasap addet... ister; fakat meslektaşları ameliyat ... sasına şimdiye kadar, bu kadar cü... kâr ve aynı zamanda müstait bir ... mın gelmediğinde müttefiktirler. D... tor hayalprest bir adam değildi. H... can nedir bilmezdi. Tabiatı tam, k... ve ilmî idi. Ona göre, insanlar fe...

yeti ve şahsiyeti olmıyan bir takım şatranç aletlerinden başka bir şey değillerdi. Fakat vak'alara gelince iş değişirdi. O zaman içli bir adam olur, hayatın üzerine titrer, gözlerindeki ehemmiyet fazlalaşırdı.

Semper Idem vak'asında da böyle olmuştu. Ne bu vak'ayı saran esrar perdesi, ne adamın sükûtu.. ve ne de muharrirlerin gazetelerde günlerce bahsettikleri esrarengiz bir macera; onu alâkadar etmişti.

Semper Idem'in boynu kesilmişti. Onun için mühim olan: bu nokta idi. Boynu bir kulaktan öbür kulağa kadar kesilmişti. Hiçbir operatör, bu adamı iyi etmek için, elini sürmeğe cesaret edemezdi. Hasta, nakliye servisinin çabukluğu ve doktor Bicknell'in mahareti sayesinde, müntehiren terketmek istediği dünyaya, yeniden getirilmişti. Doktorun asistanları vak'ayı gördükleri zaman başlarını sallamışlar: "imkâsız„ demişlerdi. Hastanın, boğazı, boynu, şahdamarları tamamile kesilmiş ve fazla miktarda kan zayi etmişti. Doktor Bicknell iyi bir netice alabilmek için, bir takım yeni metotlar kullanmış; ve meslekî kabiliyetlerine rağmen bütün doktorların tüylerini ürperten şeyler yapmıştı. İşte; hasta iyileşmişti.

Bunun için Semper Idem'in hastaneden çıkacağı o sabah, müdürün söylediği sözler doktorun neş'esini kaçırmamıştı. Ve elektrik tramvayının tekerlekleri altında ezilerek, azaları biribirine karışmış olan bir çocuk vücudünü, neş'e ile ameliyat etmişti.

Semper Idem vak'asının mühim bir heyecan uyandırdığını herkes hatırlar. Onu, evvelce de söylediğim gibi, boynundan kesilmiş bir halde; pis bir odada bulmuşlar. Kanları, aşağıda oturanların odasına damlamış, neş'elerini kaçırmış. Müntehir bu işi ayakta, masanın üzerinde şamdana dayalı resme son defa bakabilecek bir şekilde, önüne eğilerek yapmıştı. Zaten doktor Bicknell'e de, onu kurtarmak imkânını, bu vaziyet vermişti. Usturanın kesmesi o kadar müthiş olmuştu ki, baş tamamile geriye gitmiş, boyun ayrılmış ve damarlar açılmıştı. Boynunun tamamen kesilmesine az kalmıştı.

Hastanede kaldığı müddetçe, kaçtığı hayat yolunu tekrar yürümüştü. Ağzından bir kelime çıkmamıştı. Polis müdürünün gönderdiği adamlar bile bir şey öğrenememişlerdi. Onu kimse tanımıyordu. Kimse, onu ne evvelce görmüş, ne de işitmişti. O tamamile günün mahlûku idi. Elbiseleri ve muhiti en aşağı amelelerin elbise ve muhiti, elleri ise bir bay eli idi. Yalnız mazisini, ve hayattaki mevkiini gösteren bir şeyden başka, bir satır yazı bile bulunmamıştı. Bu bulunan şey bir fotoğraftı. Eğer fotoğraf sahibine benziyorsa, resimdeki kadın gerçekten güzel bir mahlûktu. Bu bir amatör fotoğrafı idi. Resmin üzerinde bir fotoğrafçı damgasının bulunmaması, polisi şaşırtmıştı. Yalnız resmin alt köşesinde, bir kadın tarafından yazıldığı muhakkak olan, lâtince şu cümle vardı : "Daima sadık, Semper Idem, Semper Fidelis.„ Birçoklarınızın hatırladığı gibi, resimdeki kadının çehresi unutulacak gibi değildi. Bu çehre o zamanın bütün gazetelerinde çıkmıştı. Fakat bu neşriyat; umumî bir heyecan doğurmaktan, ve sahife doldurmaktan başka bir iş yapmıyan muharrirlere, yazı çıkarmaktan başka bir işe yaramamıştı.

Bu yazıdan dolayı hastanedekiler, bütün memleket; kurtulan müntehire Semper Idem diyordu. İsmi Semper Idem kalmıştı. Muharrirlerden, polis hafiyeleri ve hastabakıcılardan hiç hoşlanmıyordı. Bununla beraber gözlerinin parıltısı, kulaklarının işittiğini ve sorulan her suali kavradığını gösteriyordu.

Doktor Bicknell hastasile vedalaşmak için odasında beklerken duyduğu heyecanın, vak'anın esrarengizliği ile hiç münasebeti yoktu. Doktor, bu hasta üzerinde cerrahî fen tarihinde görülmemiş bir şey yapmıştı. Bu adamın kim ve ne olduğu onu alâkadar etmezdi. Belki onu bir daha göremiyecekti. Fakat yarattığı tezi seyreden bir artist gibi, elinin ve kafasının eserini son bir defa görmek istiyordu.

Semper Idem hâlâ konuşmuyordu. Gitmek ister gibi idi. Doktora da bir şey söylemedi. Zaten onun konuşup konuşmaması da doktoru alâkadar etmezdi ya!.. O kanayan yarayı, yarı baba şefkatile okşayarak, muayene ediyordu. Bu güzel bir manzara değildi: Boğazın üzerinde her iki kulağın altında kaybolan, ve tam boynun üzerinde olduğu meydana çıkan, bir çizgi vardı.

Semper Idem eski sükûnetini muhafaza ediyor. Bağlı bir aslan gibi, diğerlerinin muayenesine tahammül ediyordu. Herkesin gözünden uzaklaşmaktan başka bir şey istemiyordu.

Doktor Bicknell nihayet elini adamın omuzuna koydu ve eserine son bir defa bakarak :

— Seni burada daha fazla tutmak istemiyorum!.. dedi... fakat sana bir şey söyleyim. Bir daha böyle bir şey yaparken, çeneni yukarı kaldır. Öyle büzülüp, kendini inek gibi boğazlama. Her şeyde temizlik ve çabukluk, anladın mı?.. dediğim gibi, temizlik ve çabukluk.

Semper Idem'in gözleri parladı. Birkaç dakika sonra hastanenin kapısı arkasına kapanmıştı.

***

Ogün doktor epice çalıştı. İkindi üzeri, hastaların bağıra bağıra yattıkları masanın başından çekilmek üzere idi. Son olarak bir çöpçünün kırılmış omuzunu ameliyat etmişti. Yaktığı cıgaranın dumanı başının etrafında dönmeğe başladığı sıralarda, açık duran pencereden hasta nakliye otomobilinin gonkunu işitti. Hasta biraz sonra odasında idi.

Doktor cıgarasını emin bir yere koymağa çalışırken :

— Masaya yatırın.... Nedir?

Hastayı getirenlerin biri cevap verdi:

— İntihar... Boğazını kesmiş. Morgan Alby'in oralarda bulduk. Ümit yok galiba. Bayım, isterseniz götürelim.

— Peki, dur bir defa bakayım.

Müntehir son bir defa kıpırdadı ve öldü. Doktor üzerine eğilmişti.

Müdür :

— Semper Idem gene geri geldi; dedi.

Doktor Bicknell cevap verdi :

— Geldi; fakat bir daha gelmemek şartıyle gidiyor. Bu sefer falso yapmamış. Vallahı, adamakıllı yapmış. Söylediklerimi harfi harfine icra etmiş. Burada tutmayın şunu. Morga götürün.

Doktor Bicknell cıgarasını koyduğu yerden aldı; tekrar yaktı. Dumanlarını savururken müdüre bakarak :

— Bu, dün akşam senin yaptığın ziyanı telâfi etti. Şimdi müsaviyiz.

◆◆◆

— Semper Idem gene geri geldi Doktor!...

— *Şişli Terakki Lisesi Sporcıları.*

Spor işlerimizde sudan para kazananlar

Gün geçmiyor ki memlekete her cins ve şekilde yeni bir antrenör getirmekten, kendimizi hâlâ kurtaramıyoruz. Spor teşkilât ve varlığımızın esaslı ve ciddî bir surette blânçosu yapılsa; senelerdenberi memlekete getirilen hocalara verilen paralar hesap edilse; bütün bu gayri tabiîlikten bilmem ki kimin yüzü kızaracaktır?..

Sporda muvaffakiyet için gerek hükûmetin, ve gerek kulüplerin yaptıkları büyük fedakârlıklar, bir, kat'iyeti riyaziye ile ölçülebilir ki, hiçbir zaman bize lâyık olduğu kıymet ve mevkii - spor sahalarında - vermiş değildir. En basit bir besapla bugün yalnız İstanbulda çalışan futbol, atletizm, güreş, yüzme, kayak psorları için muhtelif milletten tam sekiz antrenör vardır. İlk bakışta göze çarpmayan mütehassısların, aldıkları paraların mecmuu otuz günde, hilâfsız 2000 lira üzerindedir.

Şimdi öyle bir şehir tasavvur etmeli ki, otuz günde binlerce lirayı spor işleri için hiç esirgemeden sarfetmektedir. Şu kat'î hesabı duyan herhangi bir yabançı, bu şehirdeki spor hareketlerini kim bilir ne kadar yüksek tasavvur eder değil mi?. Hakikatta bu iş ne zannedildiği kadar yüksektir; ve ne de ümit edilen neticeleri vermek ihtimali vardır. O halde resmî ve hususî teşekküllerin, bilâ kaydüşart verdikleri bu paralara yazık değil midir?. Bu büyük masrafı göze alan bir teşkilât, ve bütün bu mütehassısları içinde toplayan bir şehrin, hakikatda iş namına bize on sene evvelki spor varlığımızı veremediğini isbat etmek, yalnız bizim için değil spor hareketlerimizi şöylece tetkik etmek arzusunda olan herkes için, kolaylıkla anlaşılabilir.

Topu topu üç ay denize girilen bir memlekette sonbahar, ve bilhassa koca kış, ilkbahar gibi mevsimlerde yüzme hocası bulundurmak, gülünç değildir de nedir?. Kapalı yüzmek zevki olmayan bir şehirde sarfedilen bu para, suya atılan paradan farklı mıdır?

Uludağ da, veya memleketin başka bir tarafında üç, nihayet dört aylık bir kış esnasındaki kayak sporları zevki için, büyük bir yekûn tutan - üç yüz lira aylıklı - bir hocaya olan lüzum nereden doğmuştur? Yüzlerce lira maaşla memlekette bağlı kalan hocaların, teker teker yaptıkları işleri burada anlatabilmek, ekmek peynir yer gibi kolaydır.

Bugün İstanbuldaki spor kuvveti ne Ankaradan, ne de İzmirden fazla ve çok daha yüksektir. Sekiz antrenörü nefsinde toplayan bir şehri, Balkanların fevkinde bir varlığa çıkarabilmek icap eder. Bugün futbol, atletizm, teniste bizden çok ileri bir vaziyette bulunan Yugoslavyada bir tek ecnebî mütehassıs yoktur. Biz bunu gözümüzle geçen seneki Balkan oyunlarında gördük. Hem öyle gördük ki, onların spor varlıklarını ağzımız açık seyrettik...

Yunanistanı göz önünde tutalım.. Dört sene mütemadiyen Balkan oyunları için Atinaya gittik. İştirak ettiğimiz beş Balkan oyununda da Yunanlıların peşinde bile gidemedik. Balkanları aşan muvaffakiyetlerini, yetmiş binden fazla seyirci topladıkları atletizm sahasında ki kudretlerini, 100 lira aylıkla çalıştırdıkları yegâne hocaları bir Macara medyundurlar.. Şunu da kaydetmeli ki bu kadar az bir para ile çalışan Macar antrenör, bize daha yüksek bir maaşla gelse, bizi o mevkie çıkaramaz.. Oradaki spor teşkilâtının da bu sahadaki rolü yüksek ve o nisbette büyüktür..

Teker teker bütün Balkan milletleri; ve yine teker teker içinde yuvarlandığımız spor sahalarında, bizden fersah fersah ileridedir. Bu hareketlerin içinde yalnız güreşi istisna edeceğiz.. Bizim de onlardan yüksek olduğumuz bir tarafımız vardır. O da paramızın bolluğu ve o nisbette cömert oluşumuzdur...

Ö. Besim Koşalay

Sporcularımız Apollon'la karşı karşıya!...

Yunanistanın kuyuetli futbol takımlarından biri olan Apollon, şehrimizde ilk maçını Beşiktaşla, ikinci maçını da Galatasarayla yaptı.. İstanbul lik maçlarındaıı sonra iki oyuncusu Ankaraya iki oyuncusu da Fenerbahçeye giden Beşiktaş; takımdaki bu büyük değişikliklerden madâ, kulüp dahilinde de bir takım karışıklıklar içinde bucalamakta idi. Kulüplerinin yüksek şerefleri için mücadele eden kuvvetli idareciler, bu sarsıntılar içinde tekrar kendilerini toparlamağa; kulüpten Fenere geçen oyuncuları kendi kadroları içine almağa da muvaffak oldular.. İşte bu karışık vaziyet içinde olan Beşiktaşlılar, büyük bir gayretle kendilerini kurtarmağa muvaffak oldukları gibi; hakikaten çok kuvvetli Yunan takımını da, üçe bir gibi, büyük bir farkla yenmeğe muvaffak olarak, eski ve tarihî şereflerini de bu suretle kurtarmış oldular.

Beşiktaş takımı bugünkü kadrosile, yene İstanbulun en kuvvetli bir takımı haline gelmiştir. Beşiktaşlıları bu zaferlerinden dolayı candan tebrik etmek bir borçtur.

Apollon takımı ikinci ve son maçını Galatasarayla, Taksim stadyomunda yaptı.. İrili, ufaklı, kuvvetli bir kadroya malik olan Galatasaray takımı, büyük ümitlerle girdiği bu maçtan üç sıfır mağlup çıktı..

Sporda galibiyet kadar mağlubiyet te pek tabiîdir. Şu farkla ki Galatasarayın bu mağlubiyeti, pek normal bir netice değildir. Heman her maçta ve ötedenberi oyuncu tecrübe etmek kaygusundan bir türlü kurtulamayan Galatasaray, Yunan maçında yene bu tecrübelerin kurbanı oldu.

Fenerbahçe B. takımında kadro

harici çıkarılmış bir oyuncuyu, Yunan maçında merkez muavin oynatan Galatasaray, bunun hatasını acı bir surette çekti. Bir zamanlar Yusuf Ziya, kaleci Ulviyi Fenerbahçeye karşı merkez muhacimi bile oynatmış, bu hal o zaman büyük alaylarla karşılanmıştı. Genç ve yarının oyuncularını hazırlamak fırsatı varken, kıyıda bucakta kalmış oyuncularla ümide kapılmak, nihayet hüsranla netice veren bu gibi akıbetleri doğurur. Galasarayın bu mağlubiyetinde, emektar kulübün şerefini yüklenenlerin de büyük kabahatları vardır. Üzerlerine aldıkları işin ehemmiyetini idrak etmeyen sporcuların, kulüplerine ve nihayet memleketlerine borçlu oldukları şerefli vazifeyi ihmal etmeleri de, hoş karşılanacak haller değildir. Bir günlük zevkini feda edemeyenlerin sporda muvaffakiyetlerine imkân yoktur.

***

İstanbul Atletizm Bayramı!..

"İstanbul Atletizm Bayramı„ namile yapılacak büyük müsabaka 31 Mayısta Taksim stadyomunda yapılacaktır.

Balkanların en kuvvetli atletlerinin iştirak edeceği bu müsabakalara, büyük mazeretleri dolayısiyle Semih ve Mehmed Ali gibi en tanınmış atletlerimizin girememesi, çok şayanı teessürdür. Üç ay sonra şehrimizde yapılacak olan altıncı Balkan oyunları için, atletlermizin alacakları neticeleri bize kolaylıkla anlatacak bu müsabakaların, büyük bir hususiyeti vardır. Koşularda, atlamalarda, atmalarda bütün varlığımızı ortaya koyacak bu müsabakalar, Türk atletizm kadrosunun hakikî kıymetini bize lâyıkıyla anlatacak, bu sahadaki blânçomuzu apaçık bir surette meydana koyacaktır. Ayni müsabakalar için geçen sene İstanbula gelen Yunanlıların, bir sene zarfındaki vaziyetlerini de tetkike imkân bulacağız. Atletik sporların bizde sukuta başladığı şu sırada, Balkanların en kuvvetli atletizm hareketine malik olan Yunanlıların kıymetlerini meydana koyacak olan İstanbul Atletizm Birincilikleri, bu noktadan da dikkatle takibe değer hususî bir takım ehemmiyetleri gizlemektedir.

B. K.

Izmirin meşhur Vahab'ı ne diyor?..

Tanınmış futbolcu Altaylı Vahab (Yarım Ay) ya dedi ki :

— "İstanbul, İzmire gelirse, kazanmak ihtimalimiz bu defa kuvvetlidir. Çünkü biz, şimdiki takımımız kadar kuvvetli bir takım çıkarmadık.

. . . .

Vahabı çalıştığı yazıhanenin başında meşgul iken yakaladım. Futboldaki zeki ve teknik Vahab, masası başında da en ince noktaları kaçırmayan bir iş adamı. Onunla konuşuyoruz; Vahab diyor ki :

— Bence en kuvvetli millî takım kadrosu : oyunda kendi mevkilerinde en fazla muvaffak olup ta, en yüksek formda bulunan oyunculardan müteşekkil olmalıdır. Böyle bir kadroyu vücude getirdikten sonra şu şekilde çalıştırmalıyız. Her yerde oyuncunun varlığını ortaya koyan, her hangi bir hususî, ecnebi temasından daha ehemmiyetli bir lik oyunları vardır. Bu oyunlarda oyuncunun anform olup olmadığı, yani tam idmanlı ve hattâ şanslı olup olmadığı belli olur.

İzmirin : Altaylı Vahab'ı

İşte mevkilerinde, lik esnasında göze çarpan namzet oyuncuları bir araya getirerek, onları usulen yapılan kültür fizik; ve atletik kabiliyetlerini kaybetmemek için yapılması elzem olan idmanlardan başka, takım halinde yabancı ekiplere karşı oynatarak, vaziyetlerini kritik etmelidir. Een iyi vaziyette olanları seçerek, yahut takımda tadilât yaparak millî takım kurulmalıdır.

İngiltere veyahut İtalya için bir millî takım teşkili hakikaten güçtür. Çünkü gayet geniş kadroları vardır. Fakat bizde sayılı kaç oyuncu var ki.. İyi bir yerden öğrendiğime göre İtalyanlar, millî takımlarını seçerlerken, iyi oyuncular arasında en şanslı olanları tefrik ederek, bir ekzersiz maçında; meselâ sağ iç mevkiinde tecrübe edilen iki oyuncudan birinci devrede bir gol yapanı değil de, ayni oyunu oynayıp ikinci haftayımda iki gol yapanı tercih ederlermiş. Eğer ben millî takımı kuracak olsam; biraz da şanslı oyuncuları seçerdim. İzmirdekilerin kalbini kırmamak için bir şey söyleyemem. Yalnız İstanbula gelince, arkadaşlarımı bu yakınlarda görmedim. Anadolu ajansının da „Yıldırım„ , „Şimşek„ kelimelerinden bahsetmediğine göre, en güvendiğim oyuncılar hakkında bedbinim. İzmir için ancak şu kadar söyliyeyim ki: Millî takımda meselâ haf ve for hatlarında yer alabiliriz. Biraz yer değiştirmek şartile bek hattında yer alabiliriz. Bugünlerde Muhtelit takımımızı çalıştırıyoruz. Bu sizin zannettiğiniz gibi, İstanbul için değil.. Elimizdeki elemanlarla kuvvetli bir kadro bulundurmak için .Şunu şöyleyeyim ki: Eğer İstanbul bu yıl İzmire gelirse, kazanmak ihtimalimiz çok kuvvetlidir. Çünkü biz İstanbula şimdiki takımımız kadar becerikli bir takım çıkarmamışdık. Bu sıra Ankarada bulunan antrenör Her Alis ile çalışıyoruz. Kendisinden çok memnunuz; uzun müddet İzmirde kalabilmesi için -mıntakamızın büyükleri vasıtasile- müracaatta bulunacağız. Ve herhalde çok istifade edeceğiz».

Millî takımımızın kıymetli santrhafına teşekkür ettim; ayrılırken İstanbullu arkadaşlarile yapacakları maç için tekrar görüşmemizi dileyerek yanından ayrıldım.

Ö. Şakir Ataman

Doğru söyliyeni..... Bazı Spor Muharrirlerine çatıyorum..

"Doğru söyliyeni dokuz köyden kovarlar„ diye meşhur bir söz vardır hani... Ben bu sözün doğruluğuna, içim yana yana inanmış, iman etmişimdir kaç kere... Ben bugün bu hakikati bildiğim halde, göz göre göre yapılan bir işgüzarlığa, fiske vurmaktan alamadım kendimi...

Ben gibi bütün herkes'te görmüş, okumuş ve inanmıştır ki: bazı spor muharrirlerimiz, satılık bir köle gibi, bazı kulüplerin çığırtkanlığını yapıyorlar. Sporda, herkesten ve her şeyden önce bitaraf kalmaları, bitaraf görmeleri, ve öylece yazmaları -yalnız vicdanlılık ve insanlık vazifelerini yerine getirmek için- lâzım olan bu yazıcılar; düpedüz, açık açık tarafgirlik, kulüpçülük yapmaktan çekinmiyorlar.

Hani gene bir meşhur söz vardır : "Kimin arabasına binerse onun türküsünü çalar.„ Şimdi bir vazifeyle spor sütunlarından uzaklaşan bir zat gibi, mensup olduğu yerden tası tarağı toplattırıldıktan sonra, karşı tarafı kendine dost ve tarafgir edinerek, aşırıldığı yere - bitaraflık maskesi altında - atıp tutmak; arabaya binip malûm şarkıyı söylemek değil de nedir ?..

Gene birçok sayılı gazetelerimizi, aynı yolun yolcusu ve aynı işin goygoycusu olarak görüyor ve içleniyoruz. Bu hiç de kapalı olmıyan çığırtkanlık niçindir ?

Bitaraflığı bırakıp kulüp tellâllığı yapmak, bütün sporculuk şartlarını ayaklar altına almak, sporcu karektere aykırı düşen karaktersizlik değil midir ?.

En ufak bir spor kaidesine uymıyan bu muharrirlerin, nasıl hâlâ spor yazısı yazmalarına efkârı umumiye müsaade ediyor ?

Bazı spor muharrirlerine çatıyorum: Bitaraflığı sıkılmadan bir yana atarak, kulüp çığırtkanlığı yaptıkları için..

Mecid Taş

Yazan : **CEMİL AKINCI**

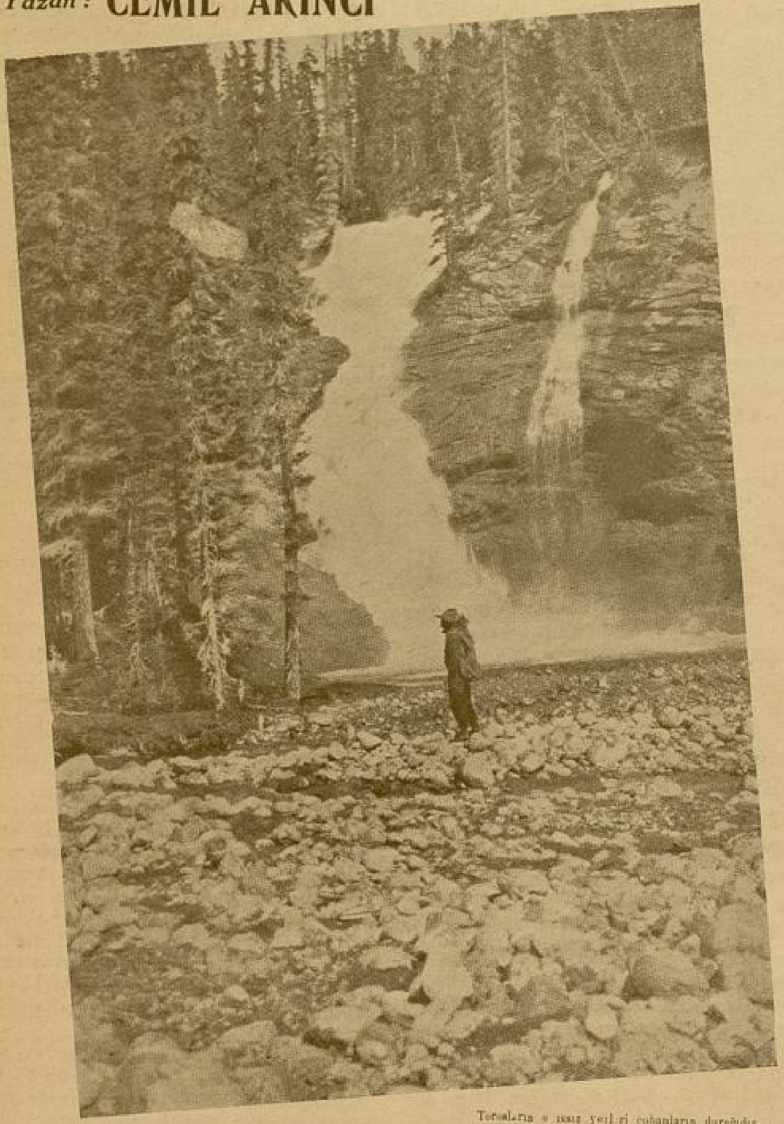

Torosların o ıssız yerleri çobanların durağıdır...

Ben: Karşılıksız; Bir Taraflı Bir Sevgi İstiyorum!..

"…. Yavaş yavaş gözlerim kapanıyor.. Uyumak istiyorum, fakat ağırlaşan kirpiklerimin arzusuna tahammül edemiyorum. Biraz sonra gelecekler :

— Kalk Nusret, kalk! diyecekler.. Sabah oldu, sen hâlâ uyuyorsun.. Ne uykusu bu? Gece gördüklerinin hepsi yalandı. İşte hakikat buradadır; karanlıklarda değil.

Gözlerimi uyuşturarak :

— Benim karanlıklarım, sizin aydınlıklarınızdan daha samimîdirler, diye haykıracağım.. Onlarda riya yoktur. Sefaletleri örter ve gizlerler, ıstırapları silerler karanlıklar!.. Uçsuz, bucaksız siyah perdeler.. her şeyi saklarlar, fakat yalnız onu saklamazlar.. Bana, benim gözlerimin önüne getirirler.

— Bu sözlerime kahkahalarla gülerler ve :

Senin karanlıkların artık ağardı; sen şimdi aydınlığın çocuğusun.. diyecekler.

— Evet, diyeceğim,. onun, her bir teli başka bir zevkle kıvrılmış saçlarının, avuçlarımda ağarmasını istediğim gibi: siz de istediniz.. ve karanlıklarımı ağarttınız.

Ey renklerini, serin bir nisan şafağında Boğazın iki damla suyundan alan ıslak gözler! Ben karanlıkları daha iyi görüyorum; sizden, bana aydınlıkta yol göstermenizi istiyorum.»

. . . .

Satırlarile nihayet bulan mektubu[m] sana gönderemedim. Çünkü, beni ta[...] üzüntüler içinde yaşatan aşkın, send[en] karşılığını istediğim andan itibaren, e[...] kuvvet ve kudretini kaybedeceğ[ini,] Boğazın, gözlerinin rengini taşıyan su[la]rında, doğduğu gibi, öleceğini anlad[ım.] Sen, sahillerde binbir nağmeli, iksir k[o]kulu akşam rüzgârları gibi dolaşan k[...] Yalının pancurlarını kapa.. açık penc[e]rende bekleme beni, . Benim cevabım[ı] bekledikçe, aldanırsın. Gene eskisi gi[bi] başka yerlerde gez, başka yüreklerd[e] dolaş. Bana, benim aşkıma ait kalbin[de] küçük bir üzüntü bulunmasın. B[en] karşılıksız bir sevgi, bir taraflı b[ir] sevgi istiyorum.

O, senin eline varmıyan satırla[r] benden sana bir parça anlatırlar.

Onları yazdığım gecenin sabahı An[a]doluya giden bir trende bulunuyordu[m.] Bir buçuk gün, kalbimle şuurum ça[r]pıştı durdu. Tren, aç bir kurd gibi, T[o]roslardan, koyu mavi renklerine bak[]tıkca gözlerini hatırladığım, dağlarda[n] iniyordu. Benden sana bir parçayı an[]latan o satırlar, o satırları taşıyan sah[i]feler; beni artık rahatsız etmeğe başla[]mışlardı.. Korkuyordum, onları biri [...] alacak, ve benim senden bile gizlediğ[im] aşkıma vakıf olacak diye. Hemen çık[a]rıp yırttım ve pencereden dışarı f[ır]lattım parçalarını. Onlardan bazıla[rı] derelere süzüldüler, bazıları kay[a]ların üzerinde kaldılar.. ve bazıları d[...] dikenlere, böğürtlen dallarına takıldıla[r.]

Torosların o ıssız, o kimsesiz ye[r]leri çobanların durağıdır sevgilim! Benim sırlarımı taşıyan o kâat parçaları ancak onların eline geçmiştir. Kimbili[r] belki de okumak yazmak bilmeyen b[u] zavallılar; o kâat karçalarını, böğürtle[n] dallarını yakmak için tutuşturmuşlardı[r.] Ateşin, soğuk havaya doğru yüksele[n] alevleri arasında, gönlümün sırları da[...] zerreler halinde boşluğa dağılmışlardı[r.] Her biri bambaşka bir gönül macera[sı] yaşamış olan çobanlar, o boşluğu[n] temiz ve saf havasını teneffüs eden[]lerken, bu zerreler ciğerlerini dolaşmış[,] onları yabancısı oldukları bir gönü[l] ateşile yakmışlardır. Ve korlaşan hatı[]ralarını, bu hatıraların kül olan acıla[]rını tazelemişlerdir. O zaman kavallarını dudaklarına götürmüşler; ve bu gönü[l] ateşini, en yanık bir nağme halinde saatlerce sürülerine, ormanlarına, dağ[]larına, derelerine, rüzgârlarına dinlet[]mişlerdir.. Sürüler gözyaşı dökmüş[,] ormanlar ağaçlarının yaprağını sarart[]mış.. dağlar ak saçlarını yolmuş.. derele[r] sularını çağlatmış, rüzgârlar inleyen bi[r] nefes olmuşlardır.

Sevgilim, bu bir kaç satır, san[a] belki biraz sevgi nedir anlatır. Fakat eğer sen, seven bir yürek nedir bilme[k] istersen, Boğazın Bizans mikrobile aşılanmış duygusuz sularından kaç[,] mes'ut çobanların uğrağı olan o yerlere git; orada aradığını bulacaksın. Çünkü o yerlerde; o kimsesiz, o sessiz diyarda benden sana hatıra olarak ancak kuru[]muş göz yaşları, sararmış yapraklar, yolunmuş ak saçlar, çağlamış sular, inleyen birer nefes olmuş rüzgârlar kaldı.

YARIM AY'IN PAMUK NİNEsine MEKTUB YAZ! DERDİNE ÇARE BULUR

Bayan Zerrin...

Yavrum.

Delikanlıya inanabilirsin. Anlatışların onun hakkında bana eyi tesirler yaptı... Tam sana arkadaş olabilecek, ciddî ve dürüst bir çocuk. Önünüzde bekliyeceğiniz bir sene var. Bu bir sene beklenmesi zor bir zaman değildir.

Şimdi sen ona istediğin şekilde söz ver. Senden aldığı cesaret ve ümitle, daha çok çalışacak, bu çalışmalar da, gelecek günlerinizin eyi geçmesine sebep olacaktır...

B. Arcı - Mardin...

Çocuğum.

Sorgunun cevabını, sana, hayat verecektir.

Bu: tarifle, anlatmayla, söylemeyle olacak bir şey değildir ki..

Yaşayışına bir gün, birdenbire çıkacak birini, yine birdenbire, sevivereceksin..

Şimdi ben sana sevginin basma kalıp tarifini yapsam, sen de ona göre hareket etsen.. sonunda, aradığını bulamazsın. Tarifle, anlatmayla, hazırlanan bir sevdaya 18 yaşında bir gencin ihtiyacı yoktur sanırım.

Bunu tabiî akışına bırak, en güzel sonu insana o hazırlar yavrum..

Bayan H. Ayten..

Kızım.

Kendini bu kadar üzüntüye kaptırdığından, çok genç olduğunu anladım. İnsanın yüreği taze olunca, en ufak bir şey ona dert gelir.

Sen de bu meseleyi çok büyütmüşsün. Doğrusunu istersen kızım: ben seninde sevgilininde aşklarınızdan bir şey anladım. Delikanlı, seni, bir sene uğraşarak kendine bağladıktan sonra eski sevgilinin hayalile ıstırap çekiyor.

Bu nasıl şey?.. Ben senin yerinde olsam, böyle acayip karekterli bir adama kendimi sevdirmeye çalışacağıma, onu unutmak çarelerini ararım.

Ve sende böyle yap kızım. Böyle yapmakla bir daha sevemiyeceğini zannetme..

Aşk insanın, her çağında başka şekillerde gönlünü doldurur.

Bunu unutmağa çalış en doğru hareket budur.

M. H. Cüral ...

Mektubunuzdan hiçbir şey anlamadım. Cevap almak, iştiyorsanız daha açık ve anlatımlı yazınız...

Bay Şerif Eralp...

Delikanlım.

Sahiden seninki dert değil. Bu küçük bir sorgu.

Ben de sorguna cevap vereyim. Bir görüşte aşık olduğun genç kıza, sen alâkanı belli etmişsin. Yollarınız birmiş. Gelip gitmeler esnasında o, muhakkak farkına varmıştır. Kadınlar bu hususta pek keskin görüşlüdürler.

Sonra yavrum, maksadını bilmiyorum ki. Onunla ciddî şekilde mi alâkadarsın?.. Yani evlenmek mi düşünüyorsun?

Yoksa şöylece bir gönül macerası yapmak mı istiyorsun?. Anlatdığına göre genç kız ciddî bir şey. Eğer olmasaydı zaten konuşmak için sana yüz verirdi.

Yine söyliyorum: Genç kızın hakkında düşündüklerini, bilmediğim için, kat'î surette şu şekilde hareket et diyemiyeceğim.

Yalnız genç kızla konuş, fikirlerini ona söyle yavrum..

Bayan.. Akın.. Akar...

Yavrularım.

Derdinize tam zamanında ortak olduğuma çok memnunum..

Taze yüreklerin dertlerle burkulmasını hiç istemem.

Onun için tam zamanında yetiştim diyorum.

İkinizi de bir azap uçurumunun kenarında görüyorum.

Ufak yanlış bir hareket sizleri uçuruma sürükliyebilirdi.

İkinizle birden meşgul olan delikanlı, hakkınızda hiç te samimî düşünmiyor. Çünkü bir erkek eğer karekter sahibi; özü, yüreği doğru olursa, bir tek kızı sever ve onunla meşgul olur.

Sevdiği kızın kızkardeşi onun için bir kardeşten başka bir şey değildir...

Alâkasının çeşidini bu tetkiklerden sonra, ayırabilirsiniz..

Fakat bana öyle geliyor ki bu delikanlı, birçok kızlarla gönül eğlendirmek istiyen bir çapkından başka bir şey değildir. Onun için aranıza girmek isteyen, ve belki samimiyetinizi bozacak olan bu adamı düşünmeyi, başınızdan çıkarıp atınız.

Her birinize ayrı kıymet ve alâka gösterecek olan kimseler, karşınıza çıkacaktır elbet.

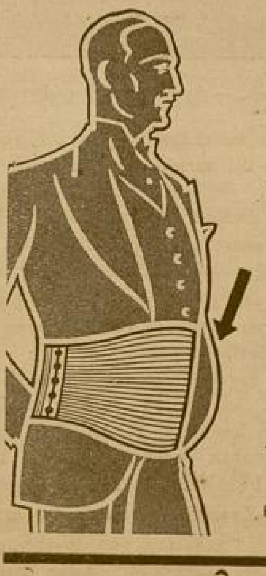

Kendinizi bu tehlikeli şişkinlikten kurtarınız

Hem sıhhatınızı kazanacak, Hem de şik olacaksınız...

Şişmanlığın fazlalığı, cihazların inbisatı veya yerinde bulunmamaları; baş ağrıları, sui hazim, inkibaz ve zafiyeti asabiyeye sebebiyet verir ve daha yaşlı ve yorgun görünürsünüz. Linia sentürü ; cihazlarınızı esaslı bir surette tabiî yerlerinde tutar ve sıhhatınızın iadesine hizmet ve gençliğin çevik ve mütenasip endamınızı muhafaza eder.

Fiyatı 17 T. Lirası - Siyahı 20 T. Lirasıdır.

Talep vukuunda (tehlikeli şişkinlik) musavver No. 6 katalog meccanen gönderilir.

Yegâne satış mahalli : **J. ROUSSEL**

B. O. Tünel meydanı No.12 - İstiklâl Caddesi No.385

PARIS : 166, Boulevard Haussmann

Avar Oğlu

— Başı 12 inci sayfada —

Biraz daha ötede, yarı rahip kıyafetinde bir adam, def çalıyor.. İki ayak üzerine kalkan bir keçiyi oynatıyor, ve o da şöyle söyleniyordu:

— Bu sakallı keçiyi görüp te, sakın kasap dükkânından kurtulmuş bir keçi zannetmeyin... Bu keçi; Mısırdaki mabutlardan birinin türbesinde doğmuş.. Meşhur Karnak mabedinin avlusunda büyümüş.. İskenderin ordusundaki sürülere kösemenlik etmiştir. İskenderin muzaffer olması, ancak ve ancak bu keçinin sayesindedir. Bu keçinin sakalından koparılacak bir tek kıl, kimin üzerinde bulunursa, bu adam için her felâkete karşı muzaffer olmak muhakkaktır. Ey Borçlular!.. Bu kıldan üzerinizde bir tane taşıyınız; alacaklılarınız sizden korkar, parasını istemek şu tarafa dursun, bilâkis uzaklara kaçar... Ey kocalarından dayak yiyen kadınlar!. Bu kıldan bir tane satın alınız; eğer kocanız tekrar sizi dövmeye kalkışırsa; geliniz, siz de bana burada güzelce bir dayak atınız...

Ey karılarının dırıltılarına dayanamıyan kocalar!... beyhude yere üzülmeyiniz, geveze karılarınızın çenelerini, bu bir tek kılla bağlayabilirsiniz.

Ey kale bedenlerine koşan cengâverler!.. Ellerinizdeki kalkanlara pek okadar güvenmeyiniz. Düşmanların okları ve kılıçları, bunları kesebilir. Fakat üzerinizde bu mübarek hayvanın sakalından bir tek kıl olursa, o okalr, o kılıçlar derhal tersine dönüverir. Çok değil, bir gümüş paraya bir kıl... Bir gümüş paraya bir kıl...

Kırbaçlar Şaklıyor... Açılın!.. — Açılın sesleri çınlıyordu.

Gümüş paralar ortaya yağıyor.. Yarı rahip kıyafetli adam, elindeki tefi koltuğunun altına sıkıştırıyor. Keçinin başını, bacaklarının arasına alıyor.. Çenesinin altında sarkan kılları yolarken, zavallı hayvan bar bar bağırıyordu.

Kırbaçlar şaklıyor:

— Açılın!.. Açılın!...

Diye, tehditkâr sesler yükseliyor.. Yol açan askerlerin arkasında, yarı çıplak Afrikalı esirlerin omuzunda, altın ve fil dişi sediyesine uzanmış bir Bizans asılzadesi geçiyor.. Kırbaç korkusile iki tarafa ayrılan halk; diz çöküyor, yerlere kadar eğiliyor.. ve sonra da kalkıp bu asılzadenin arkasından bakarak, kısılmış dişlerinin arasından ağız dolusu küfürler ediyordu.

Beyaz gömlekleri içinde, olgun vücutlarını titrete titrete yürüyen Bizans dilberleri, geçtikleri yerlere sehir ve füsun saçıyorlardı. Üç gündenberi çektikleri korku ve azabın şiddetinden hemen hepsinin gözlerinde, nemli bir mahmurluk vardı. Salurun taş gibi kalbi bile biran içinde yumuşamış:

— Zavallılar!.. ne kadar korkuyorlar!..

Diye mırıldandı. Avar kadınlarile bunlar arasında küçük bir kıyas yaptı. Hâkanın kulağına iğilerek:

— Bunlar.. kadın değil, birer çiçek.

Diye fısıldadı. Hâkan, dişlerini sıktı:

— Çiçeklerin de zehiri vardır.

Diye homurdandı. Salur, pot kırdığını anladı. Nedametle başını önüne eyerek, sol elini şiddetle kılıcının kabzesine bastı. Fakat etrafında o kadar hayret edilebilecek şeyler vardı ki, bu nedametin ıstırabı çok uzamadı. Gözleri, önünden geçtikleri bir dilenci gurubuna daldı. Kadınlı erkekli beş âmâdan mürekkep olan bu dilenciler, rebap, kitare ve filüt çalıyorlardı.

Birçok düz ve eğri, büğrü yollardan geçiyorlardı. Barba Nikola, arasıra duruyor, önünden geçtikleri kilse ve binalar hakkında iki kelime ile malûmat veriyordu:

— Ayateodos, Kılavis.

— Aya Akasyos.. ayazmasının suyu, çocuğu olmayan kadınlara şifalıdır.

— Panaiya, Elepsis... Bir mum dikiniz. Beş muradınız hasıl olur.

— Sofyâ Tom sarayı. Şimdi, metrûktur.

— İşte, meşhur Hypodrom, bu yokuşun bittiği yerde başlar.

Hafif bir yokuş tırmanıyorlardı. Buradaki dar sokaklarda bile bir canlılık bir hareket vardı. Genç kadınlar, tunç gibi metin ve gürbüz vücutlu bu iki Avar oğlunun arkalarından hasret ve iştiha ile bakıyorlar:

— Şu Romalı askerler, her halde nöbet değiştirmekten dönüyorlar. Şimdi, birer kupa baharlı şaraba ne ihtiyaçları vardır.

Diye mırıldanıyorlardı.

Arkasına kadar açık bir kapının önünden geçerlerken, kulaklarının dibinde billûr gibi bir ses çınladı:

— Buz gibi soğuk birer ballı şarap içmez misiniz?.

Salurun vücudu örperdi. Gözlerinin içi, henüz sönmüş bir kor gibi parlayan genç bir kadın, kollarını kapının iki tarafına germişti... Hâkanın kulağına eğildi:

Arkası var

Gözlerinde Karanlık

Yüreğinde Aydınlık

— Başı 17 inci sayfada —

Muzikasını bıcak gibi tutarak yapacağı işi de gösterdi. Ben de kaşlarımı sözlerimle çatmak istedim:

— Bu nasıl söz, hiçbir çocuk anasına böyle acı lâf eder mi?

Kafasını acı acı salladı Şahin. Cevabının başına sunturlu bir küfürle başladı:

— Yoh.. amca yoh. Ben onu sevmiyorum. Dedi.

Anasızlığın, daha doğrusu ayırmayan ve beklemeyen sıcak bir kuçağın, hele bir yavru için nasıl çekilmez bir gönül ışığı öksüzlüğü olduğunu söylemek istiyordu Şahin.

Şahin, bu öksüzlüğü de duyduğu içindir ki, teneke çalgısını soluğuyla ısıtıyor.. Kendi yarattığı sıcak seslerin kollarına atılıyor ana kucağı diye, gö-remediği ışıklı gökler diye.. Ve yarında, özlediği sevgili göksü diye atılacak seslerin kucağına...

Ben yarasına sargı olmak istemiştim. Kanattım, sustum.

Bir hava daha çaldı. Fiskiyenin püskürdüğü boncuklar gibi ter serpiliyordu alnından. Bu yanan yürek, kan olmuş alevile taşlarda açtığı karanfillerini soluyordu serpilen terile.. Çalgısını aldım elinden:

— Yeter yavrum!.. Yoruldun. Yine dinleriz.

Ayağa kalktı. İçi taşmıştı Şahinin. Özlediği yücelere yükselmek, erişmek isteyen yaralı bir şahinin kanatları gibi, çırptı kollarını.

Yüreğe işleyen bir sesle:

— Ben, gidiyorum. Ver çalgımı amca.

Dedi.

— Birlik çıkalım.

— Ben yalnız geziyorum.

Dudakları, yumulu göz kapakları gibi titreyordu.

Sağ elinde muzikasını, sol elinde yetmiş kuruşunu sım sıkı tutuyordu.

— Güle güle Şahin, yine görüşelim, yavrum.

Neredeyse tıkanacak bir sarhoş damarına benzeyen dar sokağın yamrı yumru kaldırımlarında sendeledi. Güneşte parlayan muzikasını kaldırdı. Ucsuz bucaksız karanlığı yırtmak isteyen bir hançer gibi, muzikasını salladı.

Şahini bana unutturmayan ve tıpı tıpına yazmak istediğim küfrü, bir kamçı gibi şakladı duvarların yüzüne.

— .... dünyası. Bu kör gözle sende nidem?.

Bu kör gözlerle sende nidem?.

Islak gözlerimle onu kucaklamıştım. Yanan içimle onu düşündüm. Bu küfür yedi sekiz yaşlarında bir çocuğun, fakat büyük bir yüreğin tam yerinde karşı koyması idi.

Tam yerinde karşı koyan, yaşamaya değerli olandır. Büyük yüreklerin yaşı var mı ki?.

Şahin henüz on adım atmamıştı. Durdu: Işık nerede?. Sevgi nerede?, Kucak nerede?. gibi bir haykırış ciğerlerini sarstı.

— Samanpazarı nire?. Saman pazarı nire ?.

— Sağdan gel kör Şahin!

— Soldan gel küçük.

— Samanpazarı nire?. Saman pazarı nire.

O taşmıştı. O duymuyordu kimseyi. O, yalnızlık uçurumlarının yüreğini sıkan yalazalı pençelerinden başka birşey duymuyordu. Katı yürekleri Samanpazarına çağırıyordu Şahin..

***

Hemen o gün, Çocuk Esirgeme Kurumunun başkanı Doktor Fuad'la görüştüm. Bu yavrucağın üzerimde bıraktığı duygularımı anlattım ona. Bu baba yürekli doktor:

— Körler, sağırlar, dilsizler okulası onun yeridir. Bu biricik okula da yer var mı bilmem?.

Diyerek işe sarıldı. Bir çağ sonra da okulaya aldıklarını söyleyerek beni sevindirdi.

— İşte anacığım; Şahinle böyle tanıştım ben. Halk türkülerini arı gibi toplayarak, içinde kararak, özlü gönül balı gibi yüreklerimize sunacak seslerin ince işçisini, Şahinde görmek istemiştim ben. O, yuvasını buldu. Ya bulamayanlar???...

Arkadaşım dolu gözlerle sözünü burada kesti.

Denize karışmak için yüzünü çevirdi benden.

Marmarada kor çiçekli bahçeler doğuyor. Yuva bilmeyen şahinlerin, serin suyu tutuşturan kızıl yaşlarıdır sanki bu kor bahçeleri.. Kızıl toprak kıyıları denizin serptiği erguvan açmış dallarla, örülüyor kıyılar erguvan açmış dallarla.

Ve yarın muhakkak: Gözlerinde karanlık, yüreğinde aydınlık çağlıyan göksünden şarkılar taşacak Şahinin.

Yüreği göklere kanatlandıran aydın şarkılarla, kıyılar gibi içimiz yıkanacak.

Arkadaşım da, derin bir rüyaya dalan denize bakıyor. O da benim gibi bu iç seslerini dinliyordu... Bağrına sindiriyordu. Güneş, gönlünden vurgun bir meral gibi, kor bahçelerinde dolaşıyordu. Tomurcak bir rüya gibi meral.. özlü bir insan yüreği merall...

VİLÂYET ve KAZALARDA

Bakkal ve attarlarda: satışı çok ve mevsime tâbi olmıyan bir mal için, umumî bayi aranıyor. Şeraiti öğrenmek istiyenlerin müracaat edecekleri yer.

Emin.
İstanbul : Galata : Karaköy Kürkçüler caddesi Demirhan No. 26 - 29

Dünyanın en eski tanınmış markası olan BOTOT diş macunu ve diş suyunu tercihan kullanınız.

YENİ ÇIKAN:

PİYER ve JAN

GUY DE MAUPASSANT

ın en meşhur psikolojik romanıdır. Bay Hayri Rüştü Akyürek tarafından dilimize çevrilmiştir.

Resimli Ay Basımevinde satılmaktadır. Pahası 50 Kr.

NAPOLEONUN *AŞK MEKTUPLARI*

— Başı 19 uncu sayfada —

lûlde seni bağ bozumuna beklerim. Hiç kimse senin yolculuğuna mani olamaz. Bu hususta sana lâzım gelenleri yazmıştım. Herhalde gel, sabırsızlıkla seni bekliyorum. Hakkında beslediğim duyguları bilirsin.

Daha uzun yazmıyorum. Çünkü olabilir ki bu mektup eline yetişmez. Bu gün isminin günüdür. Çok çok saadetler temenni ederim. Bir zevceyi, ve bir evlâdı bana mektup yazmaktan mennetmek için ihtiyar edilen hareketlerden dolayı şikâyet et! Hakikaten çok alçakca bir hareket! Allaha ısmarladık, sevgilim.

Napoleon

Hiçbir cevap. Ve Marie Louise gelmiyor.

* * *

Napoleon uzun uzun düşündü. Nihayet kararını verdi. Fransaya avdet edecekti. 12 Martta Lion'dan Marie Louise'e bir mektup yazdı. Bu mektubun münderecatı şundan ibarettir:

"Sevgili Louise'im!..

Fransız milletinin daveti, ve sadakat va'di üzerine yola çıktım. Her yerde alkışlar ile istikbal edildim. Birkaç günden Paris'de olacağım. Bu ayın sonunda seni ve evlâdımı beklerim.,,

Napoleon

Napoleon'un bu mektubu da cevapsız kaldı.

Marie Louise 18 Ağustosta oğlunu Fransa'ya göndermeğe, ve maiyyetindeki Fransız erkânına da izin vermeğe karar verdi. Bunlardan Meneval, yola çıkmadanönce, küçük Kralı gördü. Yakında babasını göreceğini söyledi. Küçük Kral ona: "kendisini daima çok sevdiğimi babama söyleyiniz,, dedi. Marie Louise'de şu sözleri söyledi:

"Bilirim ki şimdi benim ile Fransa arasındaki münasebetler kesilmiştir. Bununla beraber ikinci vatanım olan Fransa'nın güzel hatırasını daima saklıyacağım. Her zaman kendisine iyilik temenni ettiğimi de, İmparator'a söyleyiniz. Ümid ederim ki benim bedbaht vaziyetimi anlıyacaktır. Kendisi ile asla boşanmak istemem. Ancak dostane surette ayrılmamıza muvafakat etmesini rica ederim.,,

* * *

Marie Louise Napoleon'un Vaterlo'da esir düştüğünü işidir işitmez: "Merkenstein'e kadar bir tenezzüh yapmak istiyorum. Hava nasıldır, markiz?,, dedi. Kont Neipperg'de, Marie Louise'in bu tenezzühüne iştirak edecek idi. Bu Kont, o adamdır ki, kadınları pek iyi tanır; ve birgün sarhoşluğunda şu sözü söylemiştir: "Altı ay geçmeden onun aşığı ve bir müddet sonra da onun kocası olacağım.,, Ancak Kont Neipperg, Marie Louise'in kocası olmak için altı sene beklemeğe mecbur oldu.

* * *

Napoleon, kendisini rencide edenlere karşı gazup ve kindar olmakla beraber, ne Elba adasında ve ne de Sent Helen adasında bulunduğu esnada, Marie Louise hakkında ağzından sert bir söz çıkmadı. Bilâkis, saatinin madalyonu içinde taşıdığı onun resmine ekseriya uzun uzun bakarken: "Masumiyetin timsali! Ne cazip bakış! Ne sehhar sima!,, der idi. Gazetelerde Marie Louise'in ismini gördüğü zaman, onun hakkındaki havadisleri tekrar tekrar okur, uzun uzun düşünürdü. Avrupadan bir vapur geldiği vakit son derece müteessir olur; ve bütün gün çalışamazdı. Nihayet birgün Marie Louise'den bir mektup geldi.

Napoleon, maiyyet efradından biri Avrupa'ya avdet ettiği zaman, kendi elile Marie Louise'e teslim edilmek üzere bir mektup verdi. Bu mektupta şu sözleri yazıyor idi:

"Sevgili Louise'im!

Mektubumun hamiline, elinizi öpmesine müsaade etmenizi rica ederim.,,

Napoleon 5 Nisan 1821 de vasiyetnamesini yazdı. Vasiyetnamesinde Marie Louise hakkında şu sözleri söylemiştir:

"Pek sevgili zevcem, İmparatoriçe Marie Louise hakkında her zaman iyi söylemekten başka birşey yapamam. Son dakikaya kadar ona karşı daima samimî duygular duyuyorum.,,

Napoleon, Marie Louise'e muhtelif eşyası meyanında meşhur Bruksel dantelâlarını vasiyet etti; ve 28 Nisan'da vukubulan ölümünden bir hafta evvel de, kendi Doktoruna şu vasiyette bulundu:

"Öyle arzu ederdim ki: öldüğüm saat yüreğimi çıkarıp ispirto içine koyunuz. Sonra Parma'ya götürüp sevgili Marie Louise'ime teslim ediniz. Ona söyliyesiniz ki: bu yürek daima kendisini bütün kuvvetile sevdi ve asla sevmekten geri durmadı. Burada bütün gördüklerinizi, bana karşı yapılan bütün muameleleri, ve ölümümü de Louise'e hikâye ediniz.,,

— SON —

YARIM AY'IN BİLMECESİ

No. 8

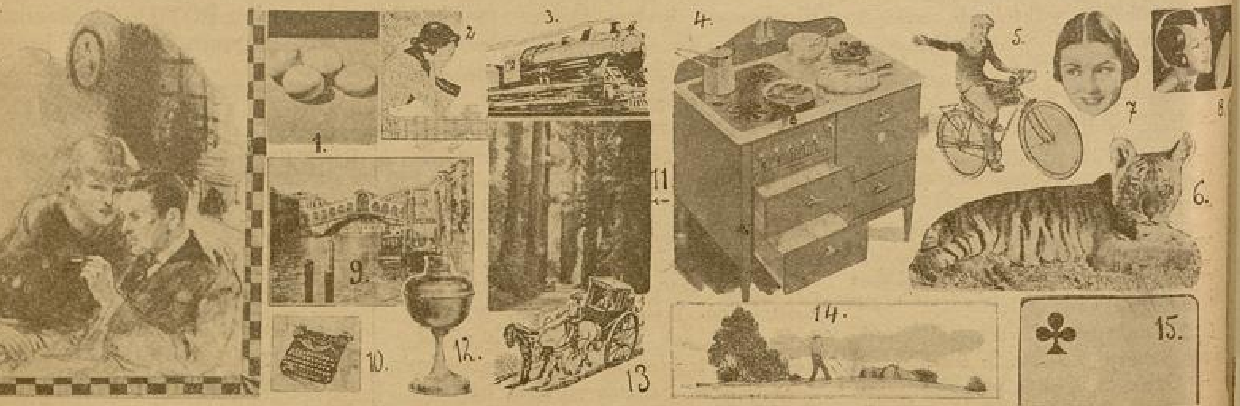

Bayan Müzehherle Bay Nuri yeni evlendiler. Kaç gecedir balayını nerede geçireceklerini düşünüyolar; fakat bir türlü bir karar veremiyorlardı. Bu akşam gene başbaşa vermişler, birçok adlar saymışlar, sonunda gidilecek yeri gene seçememişlerdi. Nuri:

— Müzehher! dedi. Görüyorum ki bu güzel yerlerden birisini seçmek mümkün olamıyacak. Aklıma bir fikir geldi: Ayırdığımız beş yerin adını bir kâada yazalım. Bu kâatları şapkanın içine koyalım. Kardeşin içinden birini çeksin!.. Hangisi çıkarsa oraya gideriz.

— Bravo Nuri!.. Bu çok güzel bir buluş!..

No. 8 **YARIM AY** BİLMECE KUPONU No. 8

Beş yerin adı yazıldı. Kâğıdlar bir külüp şapkı içine atıldı. Ab
— . . . . diye bağırdı

en bir tanesini çekti. Mühürlü kâadı açınca:

Karşı yapraktaki 15 resmin ilk harfleri, gidilecek yeri göstermektedir.

Bu bilmecyi doğru çözenlere armağanlarımız:

Birinciye: 4 metre krep mongol; İkinciye: Beyaz fanilâ pantolonluk; Üçüncüye: Şık deniz mayo takımı; Dördüncüye: Beyaz podösüet iskarpin; Beşinciye: İpek eldiven; Altıncıdan on beşinciye kadar: Çorap, kravat, kolonya, podra; On beşinciden otuzuncuya kadar: yüz kuruşluk bir kitap; Otuzbirinciden ellicinye kadar: Yetmiş beş kuruşluk bir kitap; Ellibirinciden yetmiş beşinciye kadar: Elli kuruşluk bir kitap; Yetmişaltıncıden yüzüncüye kadar yirmi beş kuruşluk bir kitap.

Altıncı sayımızdaki bilmecenin doğrusu:

PUASON DAVRİL dir.

Altıncı bilmecemizi doğru çözenler arasında çekilen kurada armağan kazananlar:

1: Dürbün — Ankara Hamamönü Öksüzce caddesinde Bay Ahmet Sabri Ozan evinde Selim Ozan.

2: İskarpin — Ereğli belediye karşısında 23 No. da Tuhafiyeci Macid İnsel.

3: Markizet elbiselik — İstanbul Feneryolu, Selâmi çeşme, Hakkı Manço sokak 10 No. da Nurten Usman.

4: Futbol topu — İstanbul Gümüşsuyu Hilf apartmanı 4 No. da Rona Berten.

5-8: İpek çorap — İzmir Karşıyaka Selimiye sokak 58 No. da Mefharet Ersöz; Samsun Fazılkadı okulası öğretmeni, Emine Buyan; Edirne P. T. T. başkâtibi Sürreya eşi Bayan Bedriye; Adana Tepebağında Şeihzade mahallesinde 56 No. da Saniha.

9-11: Kıravat — Konya san'at mektebi 464 Orhan; Balıkesir lisesinde 80 Hasna; Afyon gazeteci Bay Şeriften Şefik Hüsnü Aytaç; 12-13: Kolonya — İstanbul Küçükpazarda arpaçı Bay Halil kızı Leman; Akhisar reji eksperi Mehmet Rifat eşi Zeynep Tanyol.

14-15: Podra — Alanya mahkeme âzalığından mütekait Bay Hüseyin Hüsnü kızı Naciye Çulha; Ankara Hacıbayram mahallesinde 133 No. da Bay Ali Riza kızı Hüsnüye Ünal.

16-35: (Yüz kuruşluk birer kitap) — İstanbul Kabataş lisesi 531 Ferruh; İstanbul Taşkışla 189 alay karargâhında Yz. Reşat Teksan; İstanbul Hr. MP. II inci sınıf Numan Şener; Ankara Sümerbank Konjunktur servisinde Nimet; Ankara Turan mahallesi Koyungöz sokak 38 No. lı evde İsmail Toklucu; İzmir Tilkilik Osman zade 9 No. da baskıcı Bay Hayatiden Keti; Ankara Maarif vekâleti ilk tedrisatta Rüveyda Sönmez; (Irak - Kerkük) Çay mahallesinde Gedik zade Fatih Süleyman; Elâziz S. Mektebinde İlhan Demirel; Balıkesir Mithatpaşa mektebinde İbrahim; Bursa Tahil karakolu Kaygulu sokak 43 No. da Ahter Hamdi; Sivas Erkek lisesinde 471 Muzaffer Yalçınalp; Kastamonu lisesinde 132 No. Ferah Güney; Erzurum Muallim mektebi 81 No. da S. Güney; Tekirdağ posta havale ve koli memuru İ. Sefer; Denizli Kızılhisar öğretmen Mürvet Başkın; Aydın Sanat mektebi 190 No. lı Hayri; Maraş Arzuhalcı Besim Günkut elile Eşref Günkut; Van Askeri hastanede hastabakıcı Emin Sönmezer; Antalya Lise 386 Naim Türkdoğan.

36-55: (75 kuruşluk bir kitap) — Bitlis piyade alayı muhabere başçavuşu Ş. Özden; Biga Turan mahallesi Gü sokağı 6 No. da Mediha; Gölcük Kazan fabrikasında Kadri; Edremit S. Saganak Topçu Asteğmen; Adapazarı Sabiha hanım mektebi 385 Yüksel Kemal; İstanbul Maçka Kâğıthane caddesi Bayan Muzaffer ap. 3 No. da Engin İnel; İstanbul Hyriye lisesi Tesman; İstanbul İstiklâl lisesi 105 M. S. Coşo; Ankara kız lisesi talebesinben 1044 Suat Altan; Ankara P. T. T. Havale kaleminde Emine; İzmir Sanat mektebi 155 No. da Ahmet; (Lefkoşa - Kıbrıs) Ermo sokak, M. Necati; İstanbul Nişantaşı Işık lisesi 348 Ali Sıtkı Dilber; Sinop orta okul S. 3 Nimet; Kayseri Lisede 652 No. da Fuat; Kırklareli Karakaş mahallesi 10 No. da Berk Ok; Elâziz İstanbul pastanesi sahibi İzzet; Gaziantep Sakarya mektebi muallimi Yeman Mal; Rize İnhisarlar muhasebecisi Ömer Levent kızı Gülen Levent; Samsun posta havale memuru Ferit.

56-75: (50 kuruşluk bir kitap) — İstanbul kız muallim mektebi 157 Mevhibe Şeren; Sivas Orman mühendisi A. Sami karısı Mediha; Kütuhya Vahitpaşa kütüphanesinde Sadık Aykut; Tokat Orman müdürü eşi Nigâr Civelek; İzmit Orta mektep 279 No. da Naim; İstanbul Beykoz Yalıköy İshakağa 9 No. da Merdiye; Bostancı İçerenköy caddesi 63 No. da Şahvar Yurdman; İstanbul Arnavutköy Boğaziçi lisesi 168 Burhan; Ankara Ankarapalas otelinde Bayan Raife; Ankara Nümune hastanesi Refik bey paviyonu Can Uzel; İzmir Karşıyaka orta mektep 178 . . . . ; İzmir Birinci beyler sokak 43 No. da Cavidan Aktekin; İstanbul Haydarpaşa lisesi 1187 No. lı Emrullah; İstanbul Maltepe askerî lisesi 2671 Salih; Trabzon orta mektep 259 İ. Hüseyin Sebahattin; Urfa orta mektep 281 M. Sırrı; Eskişehir lise 726 Murat; Mustafakemalpaşa Nahit Hüsnü Sözeri; Çanakkale Nafıa başmühendisi oğlu Yılmaz Günç; Tirebolu Sakarya mektebi 23 M. Ünal; Trabzon Kunduracılar caddesinde Hacı Tursun zade Süleyman.

76-100: (25 kuruşluk bir kitap) — Mersin Posta T. T. müdürü kızı Mahpeyker; Ordu Osmanlı bankası veznedarı Bay Fuat mahdumu Feyyaz Nemloğlu; Çankırı Gaziilkmektebi muallimi Ayten; Isparta Ceza evi direktörü Niyazi kızı Münevver; Malatya lisesinde 484 Fethi Ustaoğlu; İstanbul 9 No. lı ihtisas mahkemesinde Muzaffer; İstanbul Galatasaray Yençarşı Selâmet apart. 6 No da Sârâ; İstanbul Aksaray, tramvay caddesinde 166 No. da berber Feyzi; Ankara Nafıa Vekâleti Şirketler Umum müdürlüğünde Nimet Nazir; Ankara Mimarkemal mektebi 370 Tâli Köprülü; İzmir Alsancak Posta Telgraf müdürü Bay Etem oğlu Şükrü; İstanbul Nafıa fen mektebi 38 Hilmi; İstanbul Erkek lisesi 1223 Necmi Kayhan; İstanbul Yeni lise 326 İlhan Geçer; Bursa Setbaşı Hacıbaba mahallesi Müftü so. Adnan; Şile Sıhhat memuru Necmi Erdönmez; Bayburt Piyade alayı Teğmen Hakkı Ayhan; Ceyhan İnhisarlar eksperi Zeki oğlu Halûk Sevinç; Bolvadın Doktor Bahri Yücel kızı Yüksel Yücel; Çerkseköy piyade alayı 11 Tb. 8, Bl. K. V. Asteğmen M. Silarsu; Uşak Şeker fabrikası muhasebe memurlarından Ş. Kaya Aktari; Salihli Cumuriyet Halk partisi başkanı Ahmet Halis kızı Şadan; Karaman orta mektep muallimi R. Öngay; İnegöl orta okulada 118 Hikmet Öz; Milâs orta okula 93 I. Argun.

No.: 8 **YARIM AY** 1 HAZİRAN

Her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar

İdarehanesi: Resimli Ay Basımevindedir

Telefon: 23607

	Yıllığı	6 Aylığı
Abonmanı: Türkiyede	350 kr.	175 kr.
Dışarıda	20 ls. fr.	10 ls. fr.

Yazı çevirgeni: Emin Refik Müslümoğlu

Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

Elektrik VANTİLÂTÖRÜ

Sayesinde İstediğiniz Kadar

SERİNLİK TEMİN EDEBİLİRSİNİZ

Herhangi Bir Cereyan Prizine Takılabilir.

12 AY Vade İle:

SATİE

de satılır

Satış Yerleri:

SALIPAZAR MAĞAZASI
Salıpazarı, Necatibey caddesi No. 428-436
Tel. 44963

METRO HAN
Tünel Meydanı, Beyoğlu Tel. 44800

ELEKTRİK EVİ
Beyazıd Mürekkebciler caddesi Tel. 24378

KADIKÖY
Muvakkıthane caddesi, Tel. 60790

BÜYÜKADA
23 Nisan caddesi, Tel. 56-128

ÜSKÜDAR
Şirketi Hayriye iskelesi, Tel. 60312

TAKSİM Deki Sergiyi Ziyaret Ediniz